

Πρόγραμμα
Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Κρίση και Ιστορική Αλλαγή»

Οδηγός Σπουδών
2022-2023

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας

Περιεχόμενα

1. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας	2
2. Το Π.Μ.Σ. «Κρίση και Ιστορική Αλλαγή»	3
Ταυτότητα του προγράμματος	3
Διάρκεια	3
Φοιτητές/τριες	3
Δίδακτρα	3
Υποχρεώσεις για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης.....	3
Πιστωτικές μονάδες (ECTS).....	4
Αξιολόγηση φοιτητών/τριών	4
3. Προσφερόμενα μαθήματα.....	4
4. Διδακτικό προσωπικό	4
5. Κανονισμός λειτουργίας του Προγράμματος (σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4485/17)	5
Κεφάλαιο Α΄: Γενικές αρχές.....	5
Κεφαλαίο Β΄: Απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών	13
Κεφαλαίο Γ΄: Άλλες ρυθμίσεις & ειδικές διατάξεις του μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών	26
6. Περιλήψεις μαθημάτων	27
ΙΑΛ-1 Θεωρίες της ιστορικής μεταβολής: Κρίση, κριτική, ουτοπία	27
ΙΑΛ-2 Τομές στη μακρο- και μικροϊστορία: Ο βυζαντινός κόσμος μετά το 1204	30
ΙΑΛ-3 Κοινωνικο-οικονομικός μετασχηματισμός: Η κρίση του 17ου αιώνα και ο μετασχηματισμός του οθωμανικού κόσμου	33
ΙΑΛ-4 Συνέχειες και ασυνέχειες των ιδεών: Γλώσσα και ιστορία των εννοιών	36
ΙΑΛ-9 Κρίσιμες αποφάσεις στη μετεμφυλιακή ελληνική οικονομία	38
7. Επικοινωνία	41

Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Λόφος Πανεπιστημίου
81 100 Μυτιλήνη
Τηλ. 22510-36331

<https://www.sah.aegean.gr/postgraduate/pms-krisi-kai-istoriki-allagi/>

1. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας

Στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, υπηρετούμε μια αντίληψη που εστιάζεται στη μελέτη των κοινωνικών, ιστορικών και πολιτισμικών όψεων της ανθρώπινης δράσης. Σε μια εποχή κατά την οποία υπάρχει στροφή στη μερική και ακαδημαϊκά αποσπασματική γνώση, το Τμήμα μας εξακολουθεί να υποστηρίζει πολύπλευρες και διεπιστημονικές προσεγγίσεις καθώς πιστεύουμε ότι μόνο οι προσεγγίσεις αυτές υπηρετούν την καλύτερη κατανόηση των κοινωνικών και πολιτισμικών φαινομένων. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο οργανώνονται οι διδακτικές, εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος, τόσο σε προπτυχιακό όσο και μεταπτυχιακό επίπεδο. Η διδασκαλία επικεντρώνεται στην παροχή ολοκληρωμένων σπουδών στους τομείς της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας. Στο Τμήμα υπάρχει συστηματικό ενδιαφέρον για την καλλιέργεια του διαλόγου ανάμεσα στα δύο αυτά γνωστικά αντικείμενα και την προσέγγιση συγκεκριμένων θεμάτων, όπως η οικογένεια, το φύλο και οι συγγενικές σχέσεις, η μετανάστευση, οι μειονότητες και οι εθνοτικές ταυτότητες, κ.ά., τόσο από ανθρωπολογική όσο και από ιστορική σκοπιά.

Στο Τμήμα πιστεύουμε ότι η πολύπλευρη και σφαιρική προσέγγιση σύγχρονων κοινωνικών και πολιτισμικών φαινομένων προϋποθέτει την κατανόησή τους ως ιστορικών φαινομένων, συνεπώς αναγνωρίζει την ιστορική τους διάσταση. Η διερεύνηση και κατανόηση της αλληλεπίδρασης παρόντος και παρελθόντος και των ποικίλων χρήσεων του παρελθόντος στο παρόν αποτελούν βασική πλευρά της ερευνητικής και εκπαιδευτικής φυσιογνωμίας του Τμήματος, ήδη από την εποχή της ίδρυσής του, και έχει αποδώσει μέχρι σήμερα πολλούς καρπούς. Η φυσιογνωμία αυτή αντανακλάται στη δομή του προπτυχιακού και μεταπτυχιακού προγράμματος, στη θεματολογία διδακτορικών διατριβών αλλά και στα τέσσερα συνέδρια που έχει οργανώσει το Τμήμα στη βάση αυτού του διαλόγου.

Η εστίαση του ενδιαφέροντος στις κοινωνικές, ιστορικές και πολιτισμικές όψεις των ανθρωπίνων φαινομένων όσο και η σφαιρική τους θεώρηση συνεπάγονται στενούς δεσμούς με άλλους κλάδους των κοινωνικών επιστημών. Παρότι η διδασκαλία επικεντρώνεται στη συστηματική παιδεία στα πεδία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας, το Τμήμα παρέχει και μαθήματα σε συγγενείς κλάδους των Κοινωνικών Επιστημών όπως η Ιστορία της Τέχνης, η Πολιτική Οικονομία, η Πολιτική Φιλοσοφία και η Γλωσσολογία. Τα μαθήματα αυτά διευρύνουν τις γνωστικές βάσεις του Τμήματος και βοηθούν σημαντικά στην εμπέδωση της παρεχόμενης γνώσης.

Τέλος, το Τμήμα αναγνωρίζοντας τη σημασία των νέων τεχνολογιών έχει μεριμνήσει για την κάλυψη των αναγκών των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών του φοιτητών και φοιτητριών σε αυτόν τον τομέα και διαθέτει άρτια εξοπλισμένο εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών. Στο εργαστήριο προσφέρεται η δυνατότητα εξοικείωσης των φοιτητών/τριών με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και παρέχονται ειδικά σεμινάρια για την εκμάθηση προγραμμάτων software. Το εργαστήριο είναι συνδεδεμένο με το δίκτυο του Πανεπιστημίου (Αιγαίο-NET) και η είσοδος των φοιτητών/τριών του Τμήματος είναι ελεύθερη.

2. Το Π.Μ.Σ. «Κρίση και Ιστορική Αλλαγή»

Ταυτότητα του προγράμματος

Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας οργανώνει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2015-16 εντατικό μονοετές Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο «Κρίση και Ιστορική Αλλαγή», το οποίο απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης. Το πρόγραμμα λειτουργεί σύμφωνα με τον κανονισμό που είναι δημοσιευμένος στο ΦΕΚ 2822 / Τεύχος Β΄ (16.07.2018).

Το πρόγραμμα θέτει στο επίκεντρο την ιστορική μεταβολή, δηλαδή τις μεγάλης κλίμακας και σημασίας αλλαγές στην κοινωνική οργάνωση, τις οικονομικές λειτουργίες, τους τρόπους σκέψης και την καθημερινή ζωή, οι οποίες συντελέστηκαν στην ανθρώπινη ιστορία. Η ιστορική έρευνα έχει δείξει ότι τέτοιες μείζονες μεταβολές, συχνά αλματώδεις, συνδέονται με ή συνοδεύονται από περιόδους κρίσης, καθώς το παλιό συγκρούεται με το καινούριο. Και, βέβαια, αυτές οι κρίσεις έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά, ανάλογα με την εποχή και την κοινωνία. Οι έννοιες της κρίσης και της ιστορικής αλλαγής αποτελούν, λοιπόν, θεμελιώδη ερμηνευτικά εργαλεία κατανόησης της εξέλιξης των ανθρώπινων κοινωνιών, και βρίσκονται στην καρδιά της ιστορικής επιστήμης.

Το Π.Μ.Σ. «Κρίση και Ιστορική Αλλαγή» προσφέρει μια σφαιρική εξέταση του ζητήματος της ιστορικής μεταβολής στα μείζονα πεδία της ανθρώπινης δράσης, μέσα από συγκεκριμένα κάθε φορά ιστορικά παραδείγματα, ενώ παράλληλα εκπαιδεύει τους φοιτητές/τριες στα μεθοδολογικά εργαλεία και τις αναλυτικές προσεγγίσεις της σύγχρονης ιστορικής έρευνας.

Διάρκεια

Το πρόγραμμα διαρκεί συνολικά δώδεκα μήνες.

Φοιτητές/τριες

Στο πρόγραμμα γίνονται δεκτοί το ανώτερο δώδεκα φοιτητές/τριες κάθε έτος. Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί/ές πτυχιούχοι όλων των τμημάτων πανεπιστημίων της ημεδαπής και ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχοι τμημάτων ΤΕΙ συναφούς γνωστικού αντικειμένου.

Δίδακτρα

Τα δίδακτρα ανέρχονται σε 400 ευρώ και έχουν αμιγώς ανταποδοτικό χαρακτήρα.

Υποχρεώσεις για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης

Στη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν συνολικά πέντε υποχρεωτικά μαθήματα. Οι τίτλοι των μαθημάτων εξειδικεύονται κάθε χρόνο από τους διδάσκοντες του προγράμματος.

Στη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου, οι φοιτητές/τριες εκπονούν παράλληλα ιστορική έρευνα, την οποία και παρουσιάζουν σε ειδικό επιστημονικό εργαστήριο (workshop) στο τέλος του εξαμήνου.

Για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης απαιτείται επίσης η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας 10.000-15.000 λέξεων. Η εργασία ολοκληρώνεται τη θερινή περίοδο, κατατίθεται κατά την εξεταστική περίοδο του

Σεπτεμβρίου και υποστηρίζεται δημόσια τον Οκτώβριο ή Νοέμβριο του επομένου ακαδημαϊκού έτους.

Πιστωτικές μονάδες (ECTS)

Για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης απαιτούνται συνολικά 75 πιστωτικές μονάδες (ECTS), οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

- Μαθήματα: 10 ECTS ανά μάθημα, σύνολο: 50 ECTS
- Εκπόνηση ιστορικής έρευνας και παρουσίασή της σε ειδικό επιστημονικό εργαστήριο: 10 ECTS
- Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας: 15 ECTS

Αξιολόγηση φοιτητών/τριών

Οι φοιτητές/τριες αξιολογούνται με ασκήσεις, προφορικές παρουσιάσεις και γραπτές εργασίες ή εξετάσεις στα μαθήματα κάθε εξαμήνου. Εάν κάποιος/α αποτύχει σε ένα – και μόνο ένα– μάθημα, παρέχεται η δυνατότητα επανεξέτασης για μία –και μόνο μία– ακόμη φορά.

Η εκπόνηση και παρουσίαση ιστορικής έρευνας στο ειδικό επιστημονικό εργαστήριο του εαρινού εξαμήνου αξιολογείται από τον/την επιβλέποντα/ουσα καθηγητή/τρια.

Η διπλωματική εργασία, η οποία κατατίθεται στη Γραμματεία μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου, αξιολογείται από τριμελή εξεταστική επιτροπή.

3. Προσφερόμενα μαθήματα

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

- ΙΑΛ-1 Θεωρίες της ιστορικής μεταβολής: Κρίση, κριτική, ουτοπία
- ΙΑΛ-3 Κοινωνικο-οικονομικός μετασχηματισμός: Η κρίση του 17ου αιώνα και ο μετασχηματισμός του οθωμανικού κόσμου
- ΙΑΛ-9 Κρίσιμες αποφάσεις στη μετεμφυλιακή ελληνική οικονομία

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

- ΙΑΛ-2 Τομές στη μακρο- και μικροϊστορία: Ο βυζαντινός κόσμος μετά το 1204
- ΙΑΛ-4 Συνέχειες και ασυνέχειες των ιδεών: Γλώσσα και ιστορία των εννοιών
- Εκπόνηση ιστορικής έρευνας και παρουσίασή της σε ειδικό επιστημονικό εργαστήριο (workshop)

ΘΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Μεταπτυχιακή εργασία ειδίκευσης

4. Διδακτικό προσωπικό

Βασίλης Αναστασιάδης, Καθηγητής. Διδακτορικό στην Ιστορία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Ελένη Γκαρά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Διευθύντρια Π.Μ.Σ. Διδακτορικό στην Ιστορία, Universität Wien.

Βίκυ Ιακώβου, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια. Διδακτορικό στην Πολιτική Φιλοσοφία, Paris 7-Denis Diderot.

Κώστας Κανάκης, Καθηγητής. Διδακτορικό στη Γλωσσολογία, University of Chicago.

Χριστόδουλος Μπέλλας, Αναπληρωτής Καθηγητής. Διδακτορικό στα Οικονομικά, Queen Mary and Westfield College, University of London.

Ιωάννης Σμαρνάκης, Μόνιμος Λέκτορας, Αναπληρωτής διευθυντής Π.Μ.Σ. Διδακτορικό στην Ιστορία, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

5. Κανονισμός λειτουργίας του Προγράμματος (σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4485/17)

Κεφάλαιο Α΄: Γενικές αρχές

Άρθρο 1. Γενικές Αρχές

Ο δεύτερος κύκλος σπουδών συνίσταται στην παρακολούθηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) και ολοκληρώνεται με την απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) όπως ορίζεται σχετικά στην παράγραφο 1 του άρθρου 30 του Ν. 4485/2017.

1.1 Αποστολή Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών

Τα προγράμματα μεταπτυχιακών του Π.Α. οδηγούν στην απόκτηση Διπλωμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) που είναι ακαδημαϊκοί τίτλοι υψηλού επιπέδου. Μέσω της συστηματικής μελέτης, της ανάπτυξης της κριτικής σκέψης και της έρευνας επιδιώκουν την παραγωγή νέας γνώσης και την προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας.

1.2 Στόχοι των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το Π.Α. διοργανώνει προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών τα οποία στοχεύουν, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 30 του Ν. 4485/2017:

- στην περαιτέρω προαγωγή της γνώσης, την ανάπτυξη της έρευνας και των τεχνών, καθώς και την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας,
- στην υψηλού επιπέδου εξειδίκευση των πτυχιούχων σε θεωρητικές και εφαρμοσμένες περιοχές συγκεκριμένων γνωστικών κλάδων, ειδικές θεματικές ενότητες ή επιμέρους κλάδους των γνωστικών αντικειμένων του πρώτου κλάδου σπουδών των οικείων Τμημάτων.

Επιπλέον, τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών του Π.Α. στοχεύουν:

- στην καλλιέργεια γνώσης και εξειδίκευσης, με βάση τους διεθνείς κανόνες δεοντολογίας και ηθικής της έρευνας, που εξυπηρετούν τις ανάγκες της κοινωνίας,
- στην προαγωγή της γνώσης και της έρευνας, μέσα σε ένα ελεύθερο ακαδημαϊκό περιβάλλον, που παρέχει το υψηλότερο ποιοτικά εκπαιδευτικό επίπεδο, καθώς και ευρύτατες ευκαιρίες στους φοιτητές και στις φοιτήτριες για να καταστούν χρήσιμοι και χρήσιμες για την κοινωνία

- στην εκπαίδευση φοιτητών και φοιτητριών έτσι ώστε αφενός μεν να κατανοήσουν τις θεωρίες και τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις που σχετίζονται με κάθε περιοχή εξειδίκευσης, αφετέρου δε να εμπνευστούν για να παραγάγουν και να εφαρμόσουν νέες θεωρίες και νέες μεθοδολογικές προσεγγίσεις
- στην ανάπτυξη και τη διεύρυνση συνεργασιών σε εκπαιδευτικό και ερευνητικό επίπεδο με εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα της ημεδαπής και της αλλοδαπής, με προσφορά ικανού αριθμού προγραμμάτων και σε άλλες (εκτός της ελληνικής) γλώσσες
- στην προετοιμασία διπλωματούχων ικανών για επιτυχή σταδιοδρομία τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

Άρθρο 2. Ίδρυση Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το Π.Α. ιδρύει, οργανώνει και λειτουργεί τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών και απονέμει Διπλώματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4485/17 (Α'114) «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» όπως κάθε φορά ισχύουν.

2.1 Διαδικασία Ίδρυσης νέου Π.Μ.Σ.

Το νομικό πλαίσιο ίδρυσης/επανίδρυσης μονομηματικού Π.Μ.Σ. περιγράφεται στο άρθρο 32 του Ν. 4485/2017 και το νομικό πλαίσιο ίδρυσης/επανίδρυσης Διατμηματικού/Δι-ιδρυματικού Π.Μ.Σ. περιγράφεται στα άρθρα 32 και 43 του Ν. 4485/2017. Διευκρινίσεις, επί των ως άνω διαδικασιών, αποτυπώνονται στις σχετικές τυποποιηθείσες διαδικασίες του Ιδρύματος που έχουν κοινοποιηθεί στα Παν/κα Τμήματα.

2.2 Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών

Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών κάθε Π.Μ.Σ. καταρτίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, εγκρίνεται από τη Σύγκλητο, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αναρτάται στον διαδικτυακό τόπο του Τμήματος και κοινοποιείται στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (άρθρο 45, παρ. 1, Ν. 4485/2017). Η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις τροποποίησης του Κανονισμού.

Στον παρόντα Κανονισμό παρουσιάζονται η δομή και οι κανόνες λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο «Κρίση και Ιστορική Αλλαγή» του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου (Π.Α.) το οποίο απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)

Οι διατάξεις του εξειδικεύουν και συμπληρώνουν το νομικό πλαίσιο που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές και συγκεκριμένα τις διατάξεις του Ν. 4485/2017 .

Ειδικότερα, στον Κανονισμό του Π.Μ.Σ. καθορίζονται όλα τα θέματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 45 του προαναφερόμενου νόμου.

Κάθε υποψήφιος/α, που επιλέγει για να φοιτήσει στο Π.Μ.Σ., θα πρέπει να λαμβάνει εγκαίρως γνώση του παρόντος Κανονισμού και να αποδέχεται τους κανόνες λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

Ο παρών Κανονισμός αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Άρθρο 3. Σκοπός του Π.Μ.Σ.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Κρίση και Ιστορική Αλλαγή» εντάσσεται στον στρατηγικό σχεδιασμό του Πανεπιστημίου Αιγαίου, διέπεται από επιστημονική συνοχή και αποσκοπεί στην περαιτέρω προαγωγή της γνώσης, την ανάπτυξη της έρευνας και των τεχνών, την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας, στην υψηλού επιπέδου εξειδίκευση των διπλωματούχων σε θεωρητικές και εφαρμοσμένες περιοχές συγκεκριμένων γνωστικών κλάδων, ειδικές θεματικές ενότητες ή επιμέρους κλάδους των γνωστικών αντικειμένων του πρώτου κύκλου σπουδών του οικείου Τμήματος.

Άρθρο 4. Αρμόδια Όργανα/Επιτροπές για την ίδρυση-λειτουργία του Π.Μ.Σ.

Για την ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. αρμόδια όργανα/επιτροπές είναι:

1. Η Σύγκλητος του Ιδρύματος
2. Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ε.Μ.Σ)
3. Η Συνέλευση του Τμήματος
4. Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ.
5. Ο Διευθυντής ή η Διευθύντρια του Π.Μ.Σ. (και ο/η Αναπληρωτής/τρια του/της Διευθυντή/ντριας
6. Η Επιτροπή Αξιολόγησης και Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριών
7. Η Εξαμελής Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (Ε.Σ.Ε.)

4.1 Πρυτανικό Συμβούλιο (άρθρο 30, παρ. 5, Ν. 4485/2017)

Επιπλέον των αρμοδίων οργάνων, και σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 30 του Ν. 4485/2017, «το Πρυτανικό Συμβούλιο του οικείου Ιδρύματος έχει την ευθύνη της τήρησης του νόμου, σε ό,τι αφορά στην οργάνωση και λειτουργία των Π.Μ.Σ. και την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών, του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών, που προβλέπεται στο άρθρο 45».

4.2 Σύγκλητος (άρθρο 31, παρ. 2, Ν. 4485/2017)

Η Σύγκλητος είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα του Π.Μ.Σ. Επίσης, η Σύγκλητος ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα (άρθρο 31, παρ. 2, Ν. 4485/2017).

4.3 Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών (άρθρο 32, παρ. 5, και άρθρο 31, παρ. 6 και 7, Ν. 4485/2017)

Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών αποτελείται από τον/την Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων, που εκτελεί χρέη Προέδρου και τους/τις Κοσμήτορες του οικείου Ιδρύματος, ως Μέλη. Τα μέλη της Επιτροπής δεν αμείβονται για τη συμμετοχή τους σε αυτή. Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών εξετάζει τις εισηγήσεις για την ίδρυση νέων Π.Μ.Σ. σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 32 του Ν. 4485/2017.

4.4 Συνέλευση του Τμήματος (άρθρο 31, παρ. 3, και άρθρο 43, παρ. 1, Ν. 4485/2017)

Η Συνέλευση του οικείου Τμήματος:

1. εισηγείται στη Σύγκλητο δια της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών για την αναγκαιότητα ίδρυσης Π.Μ.Σ. σύμφωνα με το άρθρο 32
2. ορίζει τα Μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής

3. κατανέμει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων του Π.Μ.Σ.
4. συγκροτεί επιτροπές επιλογής/εξέτασης των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών
5. διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης για την απονομή του Δ.Μ.Σ.
6. ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται από τις διατάξεις του Ν. 4485/2017. Σημείωση: (άρθρο 31, παρ.4, Ν. 4485/17).

4.5 Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) (άρθρο 31, παρ. 5 και 8, και άρθρο 44, παρ. 2, Ν. 4485/2017)

Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ. απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, οι οποίοι έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία, κατά τη λήξη της οποίας με ευθύνη του Δ/ντή συντάσσεται απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ. καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του. Η θητεία του Προέδρου της Σ.Ε. μπορεί να ανανεωθεί μία φορά. Ο/Η Πρόεδρος της Σ.Ε. έχει ταυτόχρονα και το ρόλο του/της Διευθυντή/τριας του Π.Μ.Σ.

Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και:

- εισηγείται στη Συνέλευση την κατανομή του διδακτικού έργου μεταξύ των διδασκόντων/ουσων του Π.Μ.Σ. και την αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών,
- ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα και τα μέλη της τριμελούς επιτροπής εξέτασης διπλωματικών εργασιών (άρθρο 34, παρ.4, Ν. 4485/17),
- εξετάζει φοιτητικά θέματα όπως αιτήσεις αναστολής φοίτησης, μερικής φοίτησης, παράτασης σπουδών, διαγραφής φοιτητών/τριών, αναγνώρισης μαθημάτων από προηγούμενη μεταπτυχιακή εκπαίδευση κλπ και εισηγείται σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος.

4.6 Διευθυντής/ντρια Π.Μ.Σ. (άρθρο 31, παρ. 8, Ν. 4485/2017)

Ο/Η Δ/ντής/τρια είναι Μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας Αναπληρωτή/ώτριας Καθηγητή/τριας του Τμήματος, του ίδιου ή συναφούς αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., είναι επίσης Μέλος της Σ.Ε. και ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος, μαζί με τον Αναπληρωτή ή την Αναπληρώτρια, από τα εκλεγμένα μέλη της Σ.Ε. για διετή θητεία (ΥΠΕΠΘ Εγκύκλιος, 163204/Ζ1/29.9.2017), χωρίς επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο ως Διευθυντής/τρια. Ο Διευθυντής ή η Διευθύντρια προεδρεύει της Συντονιστικής Επιτροπής και εισηγείται στα αρμόδια όργανα του ιδρύματος για τα σχετικά με το Π.Μ.Σ. θέματα. Ο μέγιστος αριθμός συνεχόμενων θητειών του Διευθυντή ή της Διευθύντριας ορίζεται σε δύο (2).

Ο Διευθυντής ή η Διευθύντρια του Π.Μ.Σ.:

- α) Συγκαλεί σε συνεδρίαση τη Σ.Ε.
- β) Καταρτίζει την ημερήσια διάταξη των εν λόγω συνεδριάσεων, λαμβάνοντας υπόψη εισηγήσεις των μελών και οργάνων του Π.Μ.Σ.
- γ) Εισηγείται τη διαδικασία για την αναπλήρωση μελών επιτροπών λόγω κένωσης θέσης.
- δ) Έχει την ευθύνη σύνταξης του προϋπολογισμού και απολογισμού του Προγράμματος, τους οποίους υποβάλλει στη Συνέλευση για έγκριση.

ε) Είναι υπεύθυνος/η για την παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και για την έκδοση των εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών.

στ) Με ευθύνη του/της απερχόμενου/ης Δ/ντή/τριας, μετά τη λήξη της θητείας της Σ.Ε., συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ. Ο απολογισμός κατατίθεται στο οικείο Τμήμα στο οποίο ανήκει το Π.Μ.Σ. (άρθρο 44 του Ν. 4485/17).

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ., κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης, εκδίδει και υπογράφει τις εντολές πληρωμής των σχετικών δαπανών και συνυπογράφει τις συμβάσεις ανάθεσης έργου, σύμφωνα με τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό. Η Συνέλευση του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης του Δ/ντη του Π.Μ.Σ. (ή της Σ.Ε.), θα αποφασίζει ως προς την οικονομική διαχείριση και ειδικότερα ως προς την έγκριση των δαπανών του προγράμματος και θα πιστοποιεί τη σχέση των εκπαιδευτικών αναγκών του συγκεκριμένου προγράμματος με τις εκάστοτε αιτούμενες.

Ο/Η Αναπληρωτής/τρια Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. είναι Καθηγητής ή Αναπληρωτής/τρια Καθηγητής/τρια και εκπληρώνει τα καθήκοντα του/της Διευθυντή/τριας σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας του/της.

4.7 Επιτροπή Εξέτασης/Επιλογής Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Φοιτητριών (άρθρο 31, παρ. 3δ, Ν. 4485/2017)

Η Επιτροπή αποτελείται από τουλάχιστον τρία Μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Έργο της Επιτροπής αποτελούν τα παρακάτω:

- Αξιολόγηση όλων των υποβληθέντων δικαιολογητικών, σύμφωνα με την κείμενη Νομοθεσία και τα ακαδημαϊκά κριτήρια που τυχόν έχουν τεθεί σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 34 του Ν. 4485/17. (Ο έλεγχος της πληρότητας των δικαιολογητικών ενεργείται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. και του Τμήματος).
- Έλεγχος της γλωσσικής επάρκειας, βάσει των υποβληθέντων δικαιολογητικών.
- Διενέργεια προσωπικών συνεντεύξεων.

Η τελική κατάταξη των Υποψηφίων με βάση τη λίστα κριτηρίων του Προγράμματος και η πρόταση επιλογής Υποψηφίων με βάση την κατάταξη αυτή, υποβάλλονται προς επικύρωση στη Συνέλευση του Τμήματος. Η Συνέλευση του Τμήματος, μπορεί να συγκροτήσει επιπλέον Επιτροπές όπου αυτή κρίνει απαραίτητο. Όλες οι προτάσεις ή αποφάσεις των Επιτροπών εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

4.8 Εξαμελής Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (Ε.Σ.Ε.), (άρθρο 44, παρ. 3, επομ. του Ν. 4485/2017).

Η Ε.Σ.Ε. είναι αρμόδια για την εξωτερική ακαδημαϊκή αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. Τα πέντε (5) Μέλη της Ε.Σ.Ε. είναι Μέλη Δ.Ε.Π. α΄ βαθμίδας, αναπληρωτή και επίκουρου άλλων Α.Ε.Ι. ή ερευνητές από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13 Α του Ν. 4310/2014, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, συμπεριλαμβανομένων των Ερευνητικών Κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, ή επιστήμονες της αλλοδαπής ή της ημεδαπής, οι οποίοι έχουν τα προσόντα που προβλέπονται για τους/τις επισκέπτες/τριες διδάσκοντες/ουσες στην

παράγραφο 5 του άρθρου 36, του αντίστοιχου επιστημονικού πεδίου, και με την προϋπόθεση ότι δεν υπηρετούν ως διδάσκοντες/ουσες σε Π.Μ.Σ. της Σχολής. Το έκτο μέλος είναι μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια της Σχολής.

Η θητεία των μελών είναι πενταετής, με δυνατότητα ανανέωσης, εκτός από τον/την φοιτητή/τρια, του οποίου η θητεία είναι ετήσια.

Η ιδιότητα του/της Προέδρου, ο τρόπος επιλογής του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας, καθώς και κάθε ειδικότερο θέμα που αφορά στη συγκρότηση, τη λειτουργία και τη διοικητική υποστήριξη της Επιτροπής, καθορίζονται με απόφαση της Συγκλήτου που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 5. Αριθμός Εισακτέων

Ο αριθμός εισακτέων κατ' έτος ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε δώδεκα (12) μεταπτυχιακούς/ες φοιτητές/τριες.

Ο ανώτατος αριθμός των εισακτέων μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών καθορίζεται στο Φ.Ε.Κ. ίδρυσης του Π.Μ.Σ. (βλέπετε και παρακάτω άρθρο 8, περιπτ. 8.5 για τα Μέλη των κατηγοριών Ε.ΔΙ.Π. ΕΕΠ και Ε.Τ.Ε.Π.).

Επιπλέον ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών ανά διδάσκοντα/ουσα του Π.Μ.Σ. ανέρχεται σε 1,42, ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στα Π.Μ.Σ. του Τμήματος σε σχέση με τον αριθμό των προπτυχιακών φοιτητών/τριών του Τμήματος είναι 19,9 και σε σχέση με τον αριθμό των διδασκόντων/ουσών του Τμήματος είναι 1,2 (άρθρο 45, παρ. 1β, Ν. 4485/2017).

Τα ανωτέρω στοιχεία δίνονται κατά προσέγγιση και ανταποκρίνονται στα δεδομένα του έτους σύνταξης του κανονισμού.

Άρθρο 6. Κατηγορίες Πτυχιούχων

Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί και δεκτές κάτοχοι τίτλου του πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι (Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι.) της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής αναγνωρισμένων από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. Επίσης, γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι από τα Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Σ.Ε.Ι.) της χώρας, ήτοι οι απόφοιτοι από τη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, από τη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων και από τη Σχολή Ικάρων (άρθρο 88 Ν. 3883/2010 ΦΕΚ 167/24-9-2010, τ. Α'). Επίσης, γίνονται δεκτοί και πτυχιούχοι από τη Σχολή Αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας (άρθρο 38 Ν. 4249/2014 (ΦΕΚ 73 Α')).

Επίσης, γίνονται δεκτοί επί πτυχίω φοιτητές και φοιτήτριες των ιδρυμάτων της ημεδαπής, υπό την προϋπόθεση ότι θα έχουν ολοκληρώσει τις υποχρεώσεις τους και θα έχουν προσκομίσει σχετική βεβαίωση μέχρι την ημερομηνία εγγραφής τους στο Π.Μ.Σ.

Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή/τρια του/της οποίου/ας ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωριστεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με το Ν. 3328/2005 (Α' 80) –σχετ. άρθρο 34, παρ. 7, Ν. 4485/17.

Άρθρο 7. Επιλογή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριων

Προϋπόθεση για την επιλογή αποτελεί η επαρκής γνώση μίας τουλάχιστον γλώσσας πέραν της γλώσσας διεξαγωγής του Π.Μ.Σ. Το επίπεδο γλωσσομάθειας που απαιτείται, αναφέρεται στον Κανονισμό Π.Μ.Σ., στα δε ακαδημαϊκά κριτήρια που

συνεκτιμώνται, περιλαμβάνονται ιδίως ο βαθμός του πτυχίου, η βαθμολογία στα μαθήματα που είναι σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., η επίδοση σε διπλωματική εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στον πρώτο κύκλο σπουδών, καθώς και η σχετική ερευνητική ή επαγγελματική δραστηριότητα του υποψηφίου (άρθρο 34, παρ. 2, Ν. 4485/2017).

Η Συνέλευση του Τμήματος, δύναται να καθορίσει με απόφασή της τις λεπτομέρειες εφαρμογής των κριτηρίων, τον ορισμό συμπληρωματικών κριτηρίων, τα αποτελέσματα των οποίων συνεκτιμώνται κατά την επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών.

Άρθρο 8. Διαδικασίες επιλογής

8.1. Προκήρυξη

Κάθε χρόνο το Π.Μ.Σ. του Τμήματος, μετά από απόφαση της Συνέλευσης δημοσιεύει, τουλάχιστον έναν (1) μήνα πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτήσεων, προκήρυξη, σε πρόσφορο μέσο συμπεριλαμβανομένης και της ιστοσελίδας του οικείου Τμήματος και του Ιδρύματος, σχετική με το Π.Μ.Σ, του οποίου η έναρξη έχει προγραμματισθεί για το αμέσως επόμενο ακαδημαϊκό έτος ή εξάμηνο σπουδών.

Στην προκήρυξη αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, οι κατηγορίες πτυχιούχων, ο αριθμός εισακτέων, ο τρόπος εισαγωγής, τα κριτήρια επιλογής, οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων καθώς και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κ.λπ.

Ο τρόπος εισαγωγής προϋποθέτει προφορική συνέντευξη, για την οποία θα πρέπει να γίνεται μνεία στην προκήρυξη. Στην ίδια προκήρυξη καθορίζεται ενδεικτική βιβλιογραφία σχετική με το γνωστικό αντικείμενο του μεταπτυχιακού προγράμματος.

8.2 Υποβολή αιτήσεων

Οι αιτήσεις των Υποψηφίων πρέπει να συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με την προκήρυξη. Η αίτηση και τα ηλεκτρονικά αντίγραφα των δικαιολογητικών κατατίθενται στο σύστημα «Ναυτίλος» (<https://nautilus.aegean.gr/>). Έντυπα αντίγραφα κατατίθενται κατά την εγγραφή.

Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

1. Αίτηση υποβολής υποψηφιότητας
2. Βιογραφικό σημείωμα
3. Φωτοτυπία πτυχίου/διπλώματος ή Βεβαίωση Περάτωσης Σπουδών. Οι Υποψήφιοι από ιδρύματα της αλλοδαπής πρέπει να προσκομίσουν πιστοποιητικό αναγνώρισης από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., σύμφωνα με το άρ. 34, παρ. 7, Ν. 4485/17.
4. Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας
5. Δύο συστατικές επιστολές
6. Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας της αγγλικής γλώσσας επιπέδου B2 (επισημαίνεται ότι προϋπόθεση για την επιλογή αποτελεί η επαρκής γνώση μιας τουλάχιστον γλώσσας πέραν της γλώσσας διεξαγωγής του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με το άρθρο 34, παρ. 2, του Ν. 4485/17), εν προκειμένω της αγγλικής.

Επιπλέον, οι υποψήφιοι/ες δύναται να καταθέσουν:

1. Δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές ή άλλες, εάν υπάρχουν
2. Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν
3. Πιστοποιητικά γνώσης άλλων ξένων γλωσσών, πέραν της αγγλικής, εάν υπάρχουν

4. Φωτοτυπία/ες άλλων πτυχίων, εάν υπάρχουν
5. Φωτοτυπία/ες μεταπτυχιακών τίτλων, εάν υπάρχουν
6. Φωτοτυπία πιστοποιητικού αναλυτικής βαθμολογίας προπτυχιακών σπουδών, εφόσον σε αυτή τεκμηριώνεται η επίδοση σε μαθήματα ή στη συγγραφή διπλωματικής εργασίας που σχετίζονται με το γνωστικό αντικείμενο του προγράμματος «Κρίση και Ιστορική Αλλαγή»

(Το επίπεδο γλωσσομάθειας της ξένης γλώσσας αποδεικνύεται με τους εξής τρόπους:

- α) Κρατικό Πιστοποιητικό του Ν. 2740/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 19 του άρθρου 13 του Ν. 3149/2003,
- β) Πτυχίο Ξένης Γλώσσας και Φιλολογίας ή Πτυχίο Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας της ημεδαπής ή αντίστοιχο και ισότιμο σχολών της αλλοδαπής,
- γ) Πτυχίο, προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό δίπλωμα ή διδακτορικό δίπλωμα οποιουδήποτε αναγνωρισμένου ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της αλλοδαπής,
- δ) Απολυτήριο τίτλο ισότιμο των ελληνικών σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εφόσον έχουν αποκτηθεί μετά από κανονική φοίτηση τουλάχιστον έξι ετών στην αλλοδαπή.

Η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας δεν αποδεικνύει τη γνώση ξένης γλώσσας (π.δ. 347/2003). Οι υποψήφιοι που είναι κάτοχοι της σχετικής άδειας πρέπει να προσκομίσουν επικυρωμένο αντίγραφο και ακριβή μετάφραση του τίτλου σπουδών βάσει του οποίου εκδόθηκε η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας).

8.3 Κριτήρια επιλογής

Η επιλογή των εισακτέων πραγματοποιείται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- α) Προφορική συνέντευξη σε ποσοστό 45%
- β) Βαθμός πτυχίου σε ποσοστό 20%
- γ) Συνάφεια επιστημονικού κλάδου, όπως αυτή προκύπτει από τον τίτλο σπουδών, σε ποσοστό 10%
- δ) Κατοχή δεύτερου πτυχίου σε ποσοστό 5%
- ε) Κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου σε ποσοστό 7%
- στ) Κατά συνεκτίμηση, επίδοση, κατά μέσο όρο, σε προπτυχιακά μαθήματα που σχετίζονται με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. ή/και επίδοση στη συγγραφή διπλωματικής εργασίας που σχετίζεται με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., σε ποσοστό 5%
- ζ) Κατά συνεκτίμηση, δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές ή άλλες, επαγγελματική/ερευνητική εμπειρία και συστατικές επιστολές, σε ποσοστό 5%
- η) Γνώση άλλης ξένης γλώσσας επιπλέον της αγγλικής, η γνώση της οποίας είναι προαπαιτούμενη, σε ποσοστό 3%

8.4 Κατάρτιση Πίνακα Αξιολόγησης

Με βάση τα θεσπισθέντα κριτήρια, η Επιτροπή Επιλογής καταρτίζει τον Πίνακα Αξιολόγησης των υποψηφίων και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Ειδικότερα:

- α) Η Επιτροπή Επιλογής καταρτίζει αρχικά έναν πλήρη κατάλογο όσων έχουν υποβάλει αίτηση.
- β) Απορρίπτει τους/τις υποψηφίους/ες που δεν πληρούν τα ελάχιστα τυπικά κριτήρια, όπως αυτά ορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις και τον παρόντα Κανονισμό (τίτλος σπουδών α' κύκλου, επαρκής γνώση μίας τουλάχιστον γλώσσας πέραν της γλώσσας διεξαγωγής του Π.Μ.Σ. εν προκειμένω της αγγλικής)

γ) Καλεί σε συνέντευξη όσους/ες υποψηφίους/ες έχουν υποβάλει τα απαραίτητα δικαιολογητικά και πληρούν τα ελάχιστα τυπικά κριτήρια. Η συνέντευξη πραγματοποιείται από τα Μέλη της οικείας Επιτροπής Επιλογής.

δ) Ιεραρχεί βαθμολογικά τους/τις υποψηφίους/ες και καταρτίζει τον τελικό πίνακα επιλογής.

ε) Εισηγείται τον τελικό πίνακα επιλογής. Ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων/ουσών εγκρίνεται και επικυρώνεται από τη Συνέλευση και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

8.5 Εγγραφή επιλεγέντων/εισών στο Π.Μ.Σ.

Οι επιλεγέντες/είσες εγγράφονται στο Π.Μ.Σ. εντός της προθεσμίας που ανακοινώνεται από τη Γραμματεία προσκομίζοντας για την εγγραφή τους τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στην ίδια ανακοίνωση.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών/τριών, θα κληθούν αν υπάρχουν, οι επιλαχόντες/ούσες, με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα, να εγγραφούν στο Πρόγραμμα.

Μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. που πληρούν τις προϋποθέσεις της παραγράφου 8 άρθρο 34 Ν. 4485/2017, μπορούν να εγγραφούν ως υπεράριθμοι (ένας/μία ανά Π.Μ.Σ. και ανά έτος) μετά από αίτησή τους σε Π.Μ.Σ. Τμήματος του Ιδρύματος που υπηρετούν συναφούς αντικειμένου με τον τίτλο σπουδών τους και του έργου που επιτελούν στο οικείο Ίδρυμα.

Κεφάλαιο Β΄: Απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Άρθρο 9. Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

9.1 Χρονική διάρκεια φοίτησης (άρθρο 33 Ν. 4485/2017).

Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδ. έτους. Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη Μεταπτυχιακού Διπλώματος Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται σε δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα και τη θερινή περίοδο που έπεται του εαρινού εξαμήνου. Στο χρονικό αυτό διάστημα περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών, ορίζεται στα τρία ακαδημαϊκά εξάμηνα, περιλαμβανόμενης και της θερινής περιόδου μεταξύ του εαρινού εξαμήνου του πρώτου έτους και του αντίστοιχου χειμερινού του δεύτερου έτους.

9.2 Μερική φοίτηση (άρθρο 33, παρ. 2, Ν. 4485/2017)

Για τους/τις εργαζόμενους/ες μεταπτυχιακούς/ες φοιτητές/τριες προβλέπεται η δυνατότητα μερικής φοίτησης. Οι φοιτητές/τριες αυτής της κατηγορίας θα πρέπει αποδεδειγμένα να εργάζονται τουλάχιστον είκοσι (20) ώρες την εβδομάδα και να προσκομίσουν σχετική σύμβαση εργασίας ή βεβαίωση εργοδότη.

Μερική φοίτηση προβλέπεται και για μη εργαζόμενους/ες φοιτητές/τριες που αδυνατούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της πλήρους φοίτησης για λόγους υγείας, οικογενειακούς, στράτευσης, λόγοι ανωτέρας βίας κ.ά.

Οι ενδιαφερόμενοι/ες υποβάλλουν αίτημα προς τη Συνέλευση του Τμήματος, πριν την έναρξη των μαθημάτων του Προγράμματος.

Η διάρκεια μερικής φοίτησης δεν μπορεί να ξεπερνάει τα τέσσερα ακαδημαϊκά εξάμηνα, περιλαμβανομένων και των θερινών περιόδων μετά τη λήξη των δύο εαρινών εξαμήνων.

9.3 Αναστολή φοίτησης (άρθρο 33, παρ. 3, Ν. 4485/2017)

Ο/Η μεταπτυχιακός/η φοιτητής/τρια με αίτησή του εντός του χρόνου της κανονικής διάρκειας φοίτησης μπορεί να ζητήσει αιτιολογημένα αναστολή φοίτησης η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο συνεχόμενα εξάμηνα, ούτε να είναι μικρότερη του ενός εξαμήνου.

9.3.1 Διαδικασία αναστολής

Η διαδικασία αναστολής αναλύεται στα παρακάτω βήματα:

1. Αίτηση του/της ενδιαφερόμενου/ης, στην αρχή του ακαδ. εξαμήνου στη Συνέλευση του Τμήματος, στην οποία θα αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους αιτείται την αναστολή. Στην αίτηση επισυνάπτονται τα σχετικά δικαιολογητικά, αν υπάρχουν.
2. Σχετική αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, όπου θα αναφέρεται ότι κατά τη διάρκεια της αναστολής της φοίτησης αίρεται η φοιτητική ιδιότητα και αναστέλλονται όλα τα σχετικά δικαιώματα του/της φοιτητή/τριας.

Η φοιτητική ιδιότητα αποκτάται ξανά αυτομάτως μετά τη λήξη της αναστολής. Όσοι/ες μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες έχουν λάβει από τον Φορέα Εργασίας τους εκπαιδευτική άδεια για τη φοίτησή τους σε Π.Μ.Σ. δεν δικαιούνται κατά το ίδιο χρονικό διάστημα αναστολή φοίτησης.

Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

9.4 Διαγραφή φοιτητή/τριας

Η Συνέλευση του Τμήματος, μετά την εισήγηση της Σ.Ε., δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών εάν:

- η παρακολούθηση των μαθημάτων κριθεί πλημμελής λόγω αδικαιολόγητων απουσιών
- έχουν αποτύχει οριστικά στην επαναληπτική εξέταση μαθήματος και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 13 του παρόντος κανονισμού,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό, εκτός αν συντρέχουν αποδεδειγμένα σοβαροί και εξαιρετικοί λόγοι (άρθρο 42, παρ. 3, Ν. 4521/18, ΦΕΚ 38/2-3-2018, τ. Α'),
- υποπέσουν σε παράπτωμα που εμπίπτει στο δίκαιο περί πνευματικής ιδιοκτησίας (Ν. 2121/93) κατά τη συγγραφή των εργασιών τους,
- δεν καταβάλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης.
- αυτοδίκαια κατόπιν αιτήσεως των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών.

Άρθρο 10. Πρόγραμμα Σπουδών¹

10.1 Πρόγραμμα μαθημάτων (άρθρο 32, παρ. 2, Ν. 4485/17)

1. Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

---

¹ Σύμφωνα με την τροποποίηση που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 4477/11.10.2020, τ. Β'.

2. Για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών, η επιτυχής εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας και η συγκέντρωση 75 πιστωτικών μονάδων (ECTS).
3. Το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών διαμορφώνεται ως εξής:

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ			
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ECTS
ΙΑΛ-1	Θεωρίες της ιστορικής μεταβολής	υποχρεωτικό	10
ΙΑΛ-2	Τομές στη μακρο- και μικροϊστορία	υποχρεωτικό	10
ΙΑΛ-3	Κοινωνικο-οικονομικός μετασχηματισμός	υποχρεωτικό	10
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ			30

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ			
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ECTS
ΙΑΛ-4	Συνέχειες και ασυνέχειες των ιδεών	υποχρεωτικό	10
ΙΑΛ-5	Κοινωνίες σε σύγκρουση	υποχρεωτικό	10
ΙΑΛ-6	Εκπόνηση ιστορικής έρευνας και παρουσίασή της σε ειδικό επιστημονικό εργαστήριο (workshop)	υποχρεωτικό	10
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ			30

ΘΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ			
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ECTS
ΙΑΛ-7	Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας	υποχρεωτικό	15
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΘΕΡΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ			15

Το άνω πρόγραμμα μαθημάτων είναι ενδεικτικό. Ο αριθμός, το είδος και το περιεχόμενο των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών, καθώς και η κατανομή τους σε εξάμηνα, δύνανται να αναπροσαρμόζονται με απόφαση Συνέλευσης του Τμήματος για λόγους διασφάλισης της εύρυθμης λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Ο/Η απόφοιτος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κρίση και Ιστορική Αλλαγή» του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας έχει εμβαθύνει σε όψεις της ιστορικής μεταβολής, μέσα από μαθήματα που χαρακτηρίζονται από διεπιστημονική προσέγγιση, και έχει διενεργήσει επιστημονική έρευνα κατά την

εκπόνηση της διπλωματικής διατριβής. Ως εκ τούτου, ο/η απόφοιτος έχει εκπαιδευτεί στα μεθοδολογικά εργαλεία και τις αναλυτικές προσεγγίσεις της σύγχρονης ιστορικής έρευνας και έχει αποκτήσει εξειδικευμένες γνώσεις που του/της επιτρέπουν να κατανοεί, να αντιμετωπίζει κριτικά και να διερευνά ζητήματα που αφορούν τις ιστορικές εξελίξεις στα πεδία της πολιτικής, της κοινωνίας, της οικονομίας και των ιδεών.

Επαγγελματικά δικαιώματα και δυνατότητες

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κρίση και Ιστορική Αλλαγή» του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας προσφέρει τις απαραίτητες γνώσεις, εμπειρίες και δεξιότητες που καθιστούν τους αποφοίτους ικανούς να επιδιώξουν επαγγελματική σταδιοδρομία σε τομείς επιστημονικής εργασίας που σχετίζονται με την ιστορία. Ενδεικτικά, οι απόφοιτοι του προγράμματος μπορούν να απασχοληθούν στην έρευνα και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε μουσεία, βιβλιοθήκες, αρχεία και πολιτιστικούς φορείς, σε ερευνητικά ιδρύματα, σε κάθε είδους φορείς, οργανισμούς και θεσμούς παροχής πολιτιστικών υπηρεσιών, καθώς και στον ευρύτερο τομέα της επικοινωνίας.

10.2 Γλώσσα διδασκαλίας (άρθρο 32, παρ. 2στ, Ν. 4485/2017)

Τα μαθήματα διεξάγονται στην ελληνική γλώσσα.

10.3 Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Προγράμματος

Στην αρχή κάθε εξαμήνου και πριν την έναρξη των μαθημάτων αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος ή του Π.Μ.Σ. το ετήσιο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Προγράμματος, το οποίο έχει επιμεληθεί ο Διευθυντής ή η Διευθύντρια του Π.Μ.Σ. και έχει εγκριθεί από τη Συνέλευση, και το οποίο περιλαμβάνει τις ημερομηνίες έναρξης και λήξης των διδακτικών περιόδων, τις αργίες κ.λπ. Το Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών εναρμονίζεται κατά το δυνατόν με το Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών του Ιδρύματος. Στην αρχή κάθε περιόδου ανακοινώνεται το ωρολόγιο πρόγραμμα της περιόδου, στο οποίο περιλαμβάνονται οι ημέρες και οι ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων, οι ημερομηνίες άλλων εκδηλώσεων ή υποχρεώσεων κ.λπ.

10.4 Διάρκεια Μαθημάτων

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 8/2.7.2015/θέμα 3.2 απόφαση της Συγκλήτου του Ιδρύματος, για την ολοκλήρωση κάθε εξαμηνιαίου μαθήματος απαιτούνται δέκα έως δεκατρείς ενότητες εκπαίδευσης και μάθησης (συμπεριλαμβάνονται σε αυτές διαλέξεις, θεωρητικές εισηγήσεις, εργαστηριακές δράσεις, συμμετοχές σε έρευνα πεδίου κ.λπ.). Το εν λόγω Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει μαθήματα με δεκατρείς (13) ενότητες εκπαίδευσης και μάθησης ανά εξάμηνο και η διάρκεια εκάστης ενότητας ορίζεται σε τρεις (3) ώρες.

10.5 Ημέρες Μαθημάτων

Για την υποβοήθηση μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών που έχουν παράλληλη επαγγελματική απασχόληση, μαθήματα δύναται να διεξάγονται όλες τις ημέρες της εβδομάδας.

10.6 Αναπληρώσεις μαθημάτων

Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η έγκαιρη αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης κοινοποιούνται εγκαίρως

στους φοιτητές μέσω της ιστοσελίδας του Π.Μ.Σ. ή/και της πλατφόρμας ηλεκτρονικής υποστήριξης μαθημάτων E-class.

10.7 Τρόπος διδασκαλίας

Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης. Προβλέπεται ωστόσο η δυνατότητα συνδυασμού διδακτικών μεθόδων διά ζώσης (σε ποσοστό 50% κατ' ελάχιστο) και με μέσα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (σε ποσοστό 50% κατά μέγιστο), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 30 του Ν. 4485/2017) μετά από εισήγηση της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. και σχετική απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

10.8 Ημερομηνίες εγγραφής και δηλώσεις μαθημάτων

Στην αρχή κάθε ακαδ. εξαμήνου, πριν την έναρξη των μαθημάτων καθορίζονται και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ/Τμήματος οι ημερομηνίες εγγραφής των φοιτητών και φοιτητριών, καθώς και η διαδικασία δηλώσεων των μαθημάτων που θα επιλέγονται σε κάθε εξάμηνο.

10.9 Όρια απουσιών

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι μεταπτυχιακές φοιτήτριες υποχρεούνται να παρακολουθούν όλες τις δραστηριότητες του Π.Μ.Σ. Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής ή μία μεταπτυχιακή φοιτήτρια θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει κάποιο μάθημα (και επομένως έχει δικαίωμα κατάθεσης διπλωματικής εργασίας) μόνον αν έχει παρακολουθήσει τουλάχιστον το 75% των ωρών της διδασκαλίας του μαθήματος. Σε κάθε περίπτωση, η συμμετοχή και παρακολούθηση διαπιστώνεται με ευθύνη των διδασκόντων και διδασκουσών των μαθημάτων.

Άρθρο 11. Διδάσκοντες/ουσες στο Π.Μ.Σ./Ανάθεση διδασκαλίας μαθήματος

Κάθε μάθημα διδάσκεται από έναν/μία ή περισσότερους/ες διδάσκοντες/ουσες. Σε κάθε μάθημα ορίζεται από τη Συνέλευση ένας/μία διδάσκων/ουσα ως υπεύθυνος/η / συντονιστής/τρια του μαθήματος.

Η ανάληψη διδασκαλίας μαθήματος στο Π.Μ.Σ. γίνεται από διδάσκοντες/ουσες του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, και άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου ή άλλων Πανεπιστημίων της ημεδαπής, καθώς και άλλες κατηγορίες διδασκόντων/ουσων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 36 Ν. 4485/2017. Με απόφαση Συνέλευσης και στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας, είναι δυνατό να ανατεθεί διδασκαλία σε επισκέπτες/τριες διδάσκοντες/ουσες, οι οποίοι δύναται να είναι καταξιωμένοι/ες επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή/τριας ή ερευνητή/τριας σε ερευνητικό κέντρο, ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. (άρθρο 36, παρ. 5, Ν. 4485/17). Οι ειδικότερες προϋποθέσεις και η διαδικασία πρόσκλησης από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, καθώς και οι ειδικότεροι όροι απασχόλησης και κάθε θέμα σχετικό με τους επισκέπτες/ριες καθηγητές/ριες ορίζονται από τη Συνέλευση.

Επίσης, η Συνέλευση είναι δυνατό να αναθέσει διδασκαλίας σε ομότιμους καθηγητές ή αφυπηρετηθέντα μέλη Δ.Ε.Π. Τους ειδικότερους όρους και της προϋποθέσεις συμμετοχής ορίζει η Συνέλευση στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας (άρθρο 36, παρ. 6, Ν. 4485/17).

Σε κάθε περίπτωση, η ανάθεση διδασκαλίας των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. αποφασίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος, ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε. και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 36 του Ν. 4485/17.

11.1 Υποχρεώσεις Διδασκόντων/ουσών

Στις υποχρεώσεις των διδασκόντων/ουσών περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η περιγραφή του μαθήματος, του συνοπτικού περιεχομένου και τίτλου των διαλέξεων με παράθεση σχετικής βιβλιογραφίας, του τρόπου εξέτασης του μαθήματος, η επίβλεψη της διπλωματικής εργασίας, η επικοινωνία με τους/τις μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες. Τα στοιχεία αυτά αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 12. Αξιολόγηση επίδοσης στα μαθήματα

Η αξιολόγηση των μαθημάτων γίνεται με γραπτή ή προφορική εξέταση, εργασία, ή συνδυασμό των παραπάνω, καθώς επίσης και με απαλλακτική εργασία.

Ο καθορισμός του τρόπου και της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών/τριών σε ένα μάθημα, αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του/της διδάσκοντος/ουσας, στον/ην οποίο/α από τη Συνέλευση έχει ανατεθεί η διδασκαλία του μαθήματος.

Η αξιολόγηση και η βαθμολόγηση σε κάθε μάθημα γίνεται σε πλήρη ανεξαρτησία από τα άλλα μαθήματα και αποτελεί παράγωγο της αντικειμενικής εκτίμησης της απόδοσης του φοιτητή ή της φοιτήτριας στο συγκεκριμένο μάθημα (εργασίες, εξετάσεις, κ.λπ.). Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι σαφώς προσδιορισμένα, γνωστοποιούνται στην αρχή του ακαδ. εξαμήνου από τον/την διδάσκοντα/ουσα του μαθήματος και αναγράφονται επίσης στην φόρμα περιγραφής (περίγραμμα) του κάθε μαθήματος που είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

Ο τελικός βαθμός κάθε μαθήματος προκύπτει από το σύνολο των επιδόσεων του φοιτητή ή της φοιτήτριας σε συγκεκριμένους τομείς (π.χ. εργασίες, εξετάσεις) σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχει ο διδάσκων ή η διδάσκουσα στην αρχή του εξαμήνου. Ο ελάχιστος αποδεκτός βαθμός μαθήματος είναι το πέντε (5,00), με ανώτερο το δέκα (10,00).

Άρθρο 13. Εξεταστικές περιόδους

Οι εξεταστικές περιόδους είναι δύο: Φεβρουαρίου και Ιουνίου και εναρμονίζονται κατά το δυνατόν με τις εξεταστικές περιόδους των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών, όπως αυτές ορίζονται κάθε φορά στο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Ιδρύματος.

Σχετικά με την προθεσμία κατάθεσης αποτελεσμάτων εξέτασης μαθημάτων από τους/τις διδάσκοντες/ουσες ισχύουν τα προβλεπόμενα κάθε φορά στο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Ιδρύματος.

Σε περίπτωση που φοιτητής ή φοιτήτρια αποτύχει σε ένα μάθημα, μπορεί να επανεξετασθεί άπαξ στο μάθημα αυτό στην αμέσως επόμενη εξεταστική περίοδο, ήτοι την περίοδο του Ιουνίου για τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου και την περίοδο του Σεπτεμβρίου για τα μαθήματα του εαρινού.

Αν ο/η μεταπτυχιακός/η φοιτητής/τρια αποτύχει στην εξέταση μαθήματος στην τελευταία εξεταστική που έχει δικαίωμα να συμμετέχει, βάσει του Κανονισμού, ούτως ώστε να σύμφωνα με τον παρόντα Κανονισμό να θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το Πρόγραμμα, εξετάζεται ύστερα από αίτησή του, στην ίδια εξεταστική περίοδο, από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, οι οποίοι/ες έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο/α μάθημα/μαθήματα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο/η υπεύθυνος/η της εξέτασης του κάθε μαθήματος διδάσκων/ουσα (άρθρο 34, παρ. 6, Ν. 4485/2017). Εάν ο φοιτητής ή η φοιτήτρια δεν υποβάλει αίτηση εντός επτά (7) ημερών από τη γνωστοποίηση του αποτελέσματος της επαναληπτικής

εξέτασης ή εάν αποτύχει στην εξέταση από την τριμελή επιτροπή, τότε διαγράφεται οριστικά.

Άρθρο 14. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία – Επιβλέποντες/ουσες Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

Στο εαρινό εξάμηνο και κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου του Προγράμματος προβλέπεται η εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Ο/Η μεταπτυχιακός /ή φοιτητής/τρια έχει δικαίωμα υποβολής θέματος, το εαρινό εξάμηνο. Υποβάλλει αίτηση από 1 έως 31 Μαΐου, στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο/η προτεινόμενος/η επιβλέπων/ουσα και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. Η Γραμματεία του Π.Μ.Σ. προωθεί την αίτηση στην Συντονιστική Επιτροπή.

14.1 Επίβλεψη Διπλωματικής Εργασίας

Η Συντονιστική Επιτροπή, ύστερα από την αίτηση του/της ενδιαφερόμενου/ης στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο/η προτεινόμενος/η επιβλέπων/ουσα και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο/η επιβλέπων/ουσα (άρθρο 34, παρ. 4, Ν. 4485/2017).

Ο/Η Επιβλέπων/ουσα της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να είναι διδάσκων/ουσα του Π.Μ.Σ. Σε περιπτώσεις που η συνάφεια του θέματος επιβάλλει την επιλογή επιβλέποντος/ουσας εκτός των διδασκόντων/ουσών του Π.Μ.Σ., επιβλέπων/ουσα μπορεί να οριστεί μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας. Οι επιβλέποντες/ουσες μπορούν κατ' ανώτατο όριο να αναλάβουν την επίβλεψη τριών μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών ανά έτος, ανεξαρτήτως της επίβλεψης άλλων διπλωματικών εργασιών σε άλλα μεταπτυχιακά προγράμματα στα οποία τυχόν συμμετέχουν.

Τα λοιπά δύο Μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μπορεί να είναι μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας και άλλων Τμημάτων του ιδίου ή άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, καθώς και ερευνητές/τριες ερευνητικών κέντρων, κατά τα προβλεπόμενα σύμφωνα με το άρθρο 36 του Ν. 4485/17.

Τα Μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις αντικειμενικής αδυναμίας άσκησης καθηκόντων επίβλεψης επί μακρό χρονικό διάστημα ή ύπαρξη άλλου σπουδαίου λόγου, η Σ.Ε. δύναται να προβεί με αιτιολογημένη απόφασή της στην αντικατάσταση του/της επιβλέποντα/ουσας ή Μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής κατόπιν αίτησης του/της μεταπτυχιακού/ης φοιτητή/τριας και γνώμη του/της προτεινόμενου/ης Επιβλέποντος/ουσας ή Μέλους.

Το αντικείμενο της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας πρέπει να έχει ερευνητικό χαρακτήρα. Η έκτασή της θα πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 10.000 και 15.000 λέξεων.

Ο σχεδιασμός της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας κάθε φοιτητή/τριας γίνεται με ευθύνη του/της Επιβλέποντος/ουσας. Σημειώνεται επίσης ότι με ευθύνη του/της Επιβλέποντος/ουσας και του/της μεταπτυχιακού/ης φοιτητή/τριας όλες οι

μεταπτυχιακές εργασίες θα πρέπει να αποδέχονται τις αρχές Ακαδημαϊκής Δεοντολογίας και ηθικής της έρευνας του Ιδρύματος.

14.2 Γλώσσα συγγραφής (άρθρο 32, παρ. 2, περιπτ. στ', Ν. 4485/2017)

Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική ή, μετά από σχετικό αίτημα του φοιτητή/τριας και απόφαση της Σ.Ε., η αγγλική.

14.3 Εξέταση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (άρθρο 34, παρ.4, Ν. 4485/2017)

Για να εγκριθεί η εργασία, ο/η μεταπτυχιακός/η φοιτητής/τρια οφείλει

α) να παρουσιάσει προφορικά το σχέδιο ανάπτυξης της και τις ερευνητικές υποθέσεις εργασίας σε επιστημονικό εργαστήριο-συνάντηση που διοργανώνεται από το Π.Μ.Σ. κάθε Ιούνιο, και

β) να την υποστηρίξει μετά την ολοκλήρωσή της ενώπιον της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Σε κάθε περίπτωση, ο/η φοιτητής/τρια δεν έχει δικαίωμα υποστήριξης της διπλωματικής εργασίας εάν δεν έχει βαθμολογηθεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα του Π.Μ.Σ.

Μετά το πέρας της περιόδου συγγραφής της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας και έπειτα από τη σύμφωνη γνώμη του/της επιβλέποντος/ουσας, οι φοιτητές/τριες παραδίδουν ηλεκτρονικώς ή εντύπως αντίτυπό της στα Μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής. Επισημαίνεται ότι η κατάθεση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας στα Μέλη της Επιτροπής θα πρέπει να γίνεται τουλάχιστον 15 ημέρες πριν τη λήξη της εξεταστικής περιόδου. Σε αντίθετη περίπτωση, τα Μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής έχουν τη δυνατότητα παραπομπής της εξέτασης σε επόμενη εξεταστική περίοδο.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι μεταπτυχιακές φοιτήτριες υποχρεούνται επίσης να καταθέσουν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. πριν την υποστήριξη, υπεύθυνη δήλωση στην οποία θα αναφέρουν τα ακόλουθα: «Είμαι συγγραφέας αυτής της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας και κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων ή ιδεών, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά, ειδικά για τη συγκεκριμένη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία».

Η έγκριση της Διπλωματικής Εργασίας προϋποθέτει την υποστήριξή της ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής (άρθρο 34, παρ. 4, Ν. 4485/2017). Ακολουθείται η εξής διαδικασία (απόφαση της υπ' αριθμ. 10/05.11.2015/θέμα 2.1.8 Συνεδρίασης της Συγκλήτου):

Η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή συνεδριάζει για την εξέταση της Διπλωματικής Εργασίας. Συνεδριάζει νομίμως, μόνο όταν παρευρίσκονται και τα τρία Μέλη της (άρθρο 14, παρ. 1, εδάφιο 5, Ν. 2690/1999). Σε περίπτωση δε που σε αυτήν μετέχουν Εξωτερικά Μέλη (μέλη άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.), δίνεται η δυνατότητα τηλεδιάσκεψης για τη διευκόλυνση των Εξωτερικών Μελών (σχετική η υπ' αριθμ. φ122.1/42/23076/β2/24-2-2011, ΚΥΑ (ΦΕΚ 433/17-3-2011, τ.Β'). Κατά την ημέρα της συνεδρίασης, τα Μέλη της Τριμελούς Επιτροπής ανταλλάσσουν απόψεις, υποβάλλουν ερωτήσεις στον εξεταζόμενο ή την εξεταζόμενη, ακολούθως αποφαινόμενοι για τον τελικό αξιολογικό βαθμό, συντάσσουν το σχετικό έντυπο αξιολογικής κρίσης, το υπογράφουν και σε επόμενο χρόνο το παραδίδουν στη

Γραμματεία. Η ημέρα της εξέτασης καθορίζεται από την Τριμελή Επιτροπή. Για την έγκριση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας απαιτείται σωρευτικά: α) η σύμφωνη γνώμη των 2/3 των Μελών της Επιτροπής και β) ο μέσος όρος της βαθμολογίας των τριών μελών της επιτροπής να είναι ίσος ή μεγαλύτερος του πέντε (5). Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία βαθμολογείται από μηδέν (0,00) έως δέκα (10,00).

Η εγκεκριμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, μετά το πέρας των ενδεχομένων διορθώσεων που προτείνει η Επιτροπή και πριν την καθομολόγηση του φοιτητή ή της φοιτήτριας, κατατίθεται στη Βιβλιοθήκη του Π.Α. σε ηλεκτρονική μορφή μέσω της διαδικτυακής Πύλης της Βιβλιοθήκης και αναρτάται στον ιστότοπο της οικείας Σχολής (άρθρο 34, παρ. 5, Ν. 4485/2017). Ένα ηλεκτρονικό αντίτυπο κατατίθεται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ.

Στην περίπτωση αρνητικής κρίσης υπάρχει η δυνατότητα επανυποβολής της, έως το τέλος της αμέσως επόμενης εξεταστικής περιόδου, αφού βελτιώσει την εργασία ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της Επιτροπής.

Σε περίπτωση αρνητικής κρίσης μετά τη 2η υποβολή, ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια αποκλείεται από τη χορήγηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Άρθρο 15. Πρακτική Άσκηση

Ο Δ/ντής ή η Δ/ντρια του Π.Μ.Σ. εγκρίνει την υποβολή υποψηφιότητας συμμετοχής φοιτητή/τριας σε προγράμματα Erasmus+ στα οποία τυχόν συμμετέχει το ίδρυμα.

Άρθρο 16. Τελικός Βαθμός²

Ο βαθμός του Δ.Μ.Σ. καθορίζεται από τους βαθμούς των μαθημάτων του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου και τον βαθμό της διπλωματικής εργασίας. Ο βαθμός του διπλώματος αποτελεί το σταθμισμένο μέσο όρο των βαθμών των μαθημάτων καθώς και της διπλωματικής εργασίας (βάσει των ECTS) και υπολογίζεται με τον παρακάτω τύπο:

$$\frac{(\sum B\mu \times E\mu) + B\delta \times E\delta}{(\sum E\mu) + E\delta}$$

Όπου: $\sum$ =άθροισμα, $B\mu$ =Βαθμός μαθήματος,

$E\mu$ = ECTS μαθήματος,

$B\delta$ =Βαθμός διπλωματικής εργασίας,

$E\delta$ = ECTS διπλωματικής εργασίας.

Άρθρο 17. Αξιολόγηση του Π.Μ.Σ.

Στο τέλος κάθε εξαμήνου, πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος/ουσας από τους μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες, οι οποίοι/ες, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο εσωτερικό σύστημα διασφάλισης ποιότητας του Ιδρύματος, με τη λήξη κάθε μαθήματος αξιολογούν συνολικά το μάθημα ως προς το περιεχόμενο, τον τρόπο διδασκαλίας, τα προτεινόμενα συγγράμματα κ.λπ. (άρθρο 44, παρ. 1, Ν. 4485/17).

---

² Σύμφωνα με την τροποποίηση που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 4477/11.10.2020, τ. Β΄.

Κατά τη λήξη της θητείας της Σ.Ε., με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου και των λοιπών δραστηριοτήτων του Π.Μ.Σ., με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, την βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ., ο οποίος κατατίθεται στο Τμήμα (άρθρο 44, παρ. 2, Ν. 4485/2017). Ο εν λόγω απολογισμός με ευθύνη της Κοσμητείας αποστέλλεται αμελλητί στα μέλη της Ε.Σ.Ε. (άρθρο 44, παρ. 5, Ν. 4485/2017).

Εκτός από τις διαδικασίες εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, καθώς και διασφάλισης και πιστοποίησης της ποιότητας με ευθύνη της Α.ΔΙ.Π., οι οποίες προβλέπονται στο Ν. 4009/2011 (Α' 189), εξωτερική ακαδημαϊκή αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. κάθε Σχολής, διενεργεί εξαμελής Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (Ε.Σ.Ε.) (άρθρο 44, παρ. 3, Ν. 4485/2017).

Έχει θεσπιστεί στο Ίδρυμα η ακόλουθη διαδικασία τακτικής εσωτερικής αλλά και εξωτερικής αξιολόγησης: Οι φοιτητές/τριες με τη λήξη κάθε μαθήματος αξιολογούν συνολικά το μάθημα ως προς το περιεχόμενο, τον τρόπο διδασκαλίας, τα προτεινόμενα συγγράμματα μέσω του πληροφοριακού συστήματος διασφάλισης ποιότητας της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας του Π.Α. Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη διαδικασία, οι φοιτητές/τριες λαμβάνουν ηλεκτρονικό μήνυμα (e-mail) με τη λίστα των μαθημάτων που έχουν δηλώσει στο τρέχον εξάμηνο. Κάθε μάθημα είναι ένας σύνδεσμος (link) προς το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθήματος. Η συλλογή και η διαχείριση των ερωτηματολογίων του φοιτητικού δυναμικού υλοποιείται σε ένα μοντέρνο, φιλικό και ασφαλές ηλεκτρονικό περιβάλλον, το οποίο διασφαλίζει την απαραίτητη ανωνυμία.

Στο πληροφοριακό σύστημα έχουν πρόσβαση ο/η Διευθυντής/τρια και όλοι οι Διδάσκοντες/ουσες των Π.Μ.Σ. του Πανεπιστημίου Αιγαίου, καθώς μέσω αυτού έχουν διαρκή ενημέρωση για τα αποτελέσματα της διαδικασίας ηλεκτρονικής αξιολόγησης των μαθημάτων τους.

Σε τακτά χρονικά διαστήματα, ανά τριετία, και με ευθύνη του/της Διευθυντή/τριας του Π.Μ.Σ. συλλέγονται στοιχεία ώστε να είναι δυνατή η σύγκριση του προγράμματος μαθημάτων και του περιεχομένου τους μεταξύ του οικείου Π.Μ.Σ. και άλλων αντίστοιχων Π.Μ.Σ. που προσφέρονται από Ιδρύματα του εσωτερικού και εξωτερικού γνωστά για την πρωτοπορία τους.

Άρθρο 18. Πόροι και δαπάνες – Τέλη φοίτησης – Υποτροφίες και βραβεία

18.1 Πόροι (άρθρο 37, παρ. 1, Ν. 4485/2017)

Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. μπορεί να προέρχεται από:

- α) τον προϋπολογισμό του Α.Ε.Ι. και των συνεργαζόμενων του φορέων (άρθρο 43, Ν. 4485/2017),
- β) τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων,
- γ) δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα και κάθε είδους χορηγίες φορέων του δημόσιου τομέα, όπως οριοθετείται στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν. 4270/2014 (Α' 143), ή του ιδιωτικού τομέα,
- δ) πόρους από ερευνητικά προγράμματα,
- ε) πόρους από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών,
- στ) μέρος των εσόδων των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) των Α.Ε.Ι.,
- ζ) κάθε άλλη νόμιμη αιτία (άρθρο 37, παρ. 1, Ν. 4485/2017).

Σε αιτιολογημένες περιπτώσεις, κατά τις οποίες τα λειτουργικά έξοδα ενός Π.Μ.Σ. δεν καλύπτονται εξ ολοκλήρου από τις ως ανωτέρω πηγές χρηματοδότησης, μέρος των λειτουργικών του εξόδων μπορεί να καλύπτεται από τέλη φοίτησης (άρθρο 37, παρ. 2, Ν. 4485/2017).

18.2 Δαπάνες (άρθρο 37, παρ. 4, Ν. 4485/2017)

Η διαχείριση των εσόδων του Π.Μ.Σ. γίνεται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. και κατανέμεται ως εξής:

(α) Εβδομήντα τοις εκατό (70%) λειτουργικά έξοδα του προγράμματος τα οποία κατανέμονται σε δαπάνες διδασκαλίας, διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης, μετακινήσεων, εξοπλισμού, λογισμικού, αναλώσιμων, χορήγησης υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές και λοιπές δαπάνες. Οι δαπάνες αποζημίωσης του τακτικού διδακτικού, τεχνικού και διοικητικού προσωπικού των Ιδρυμάτων αφορά σε εργασία που υπερβαίνει τις κατά νόμο υποχρεώσεις τους.

β) Τριάντα τοις εκατό (30%) για κάλυψη λειτουργικών εξόδων του Ιδρύματος, με προτεραιότητα στην κάλυψη των αναγκών των Π.Μ.Σ. που λειτουργούν χωρίς τέλη φοίτησης (άρθρο 37, παρ. 4, Ν. 4485/2017).

Η παραπάνω κατανομή δεν ισχύει στην περίπτωση δωρεάς, κληροδοτήματος ή χορηγίας για συγκεκριμένο σκοπό, καθώς και για κρατικές επιχορηγήσεις (άρθρο 37, παρ. 5, Ν. 4485/2017).

Το Τμήμα οφείλει ετησίως να δημοσιεύει, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του, απολογισμό εσόδων - εξόδων, με αναγραφή της κατανομής των δαπανών ανά κατηγορία, και ιδίως του ύψους των τελών φοίτησης (άρθρο 37, παρ. 6, Ν. 4485/2017).

18.3 Τέλη φοίτησης (άρθρο 35 του Ν. 4485/2017)

Οι μεταπτυχιακοί/κές φοιτητές/τριες υποχρεούνται στην καταβολή τελών φοίτησης.

Το ύψος των προβλεπόμενων τελών φοίτησης για το σύνολο του προγράμματος καθορίζεται στο ποσό των τετρακοσίων (400) ευρώ.

Παρέχεται η δυνατότητα τμηματικής καταβολής τους σε δύο δόσεις κατά τη διάρκεια του χειμερινού εξαμήνου και σε ημερομηνίες που ορίζονται από τη Συντονιστική Επιτροπή και κοινοποιούνται από τη γραμματεία.

Σε περίπτωση διαγραφής, το μέρος των τελών φοίτησης που έχει καταβληθεί, δεν επιστρέφεται.

Η καταβολή των διδάκτρων γίνεται στον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) ο οποίος είναι αρμόδιος για τη διαχείρισή τους.

Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες οφείλουν να εξοφλούν εγκαίρως όλες τις οικονομικές τους υποχρεώσεις.

Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης οι φοιτητές/τριες Π.Μ.Σ. των οποίων το εισόδημα (ατομικό ή οικογενειακό) δεν υπερβαίνει το μεν ατομικό το εκατό τοις εκατό (100%), το δε οικογενειακό το εβδομήντα τοις εκατό (70%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα κάθε φορά δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για την συμμετοχή σε ένα μόνο Π.Μ.Σ.

Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι/ες φοιτητές/τριες δεν θα πρέπει να ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών/τριών που εισάγονται στο Π.Μ.Σ.

Αν οι δικαιούχοι υπερβαίνουν το ανωτέρω ποσοστό, επιλέγονται με σειρά κατάταξης ξεκινώντας από αυτούς/ές που έχουν το μικρότερο εισόδημα.

Για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου λαμβάνονται υπόψη από την Επιτροπή που συγκροτείται δυνάμει της περίπτωσης δ' της παραγράφου 3 του άρθρου 31 του Ν. 4485/17 τα εισοδήματα του τελευταίου φορολογικού έτους, για το οποίο κατά το χρόνο της επιλογής στο Π.Μ.Σ. έχει ολοκληρωθεί η εκκαθάριση φόρου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος.

Η αίτηση απαλλαγής τελών φοίτησης υποβάλλεται από τον/την ενδιαφερόμενο/η στο Τμήμα ύστερα από την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών/τριών στο Π.Μ.Σ. Η οικονομική κατάσταση υποψηφίου/ας σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο μη επιλογής σε Π.Μ.Σ.

Όσοι/ες λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή δεν δικαιούνται απαλλαγής.

Σε περίπτωση μη τήρησης των οικονομικών υποχρεώσεων είναι δυνατή η προσωρινή αναστολή φοίτησης ή η διαγραφή του φοιτητή ή της φοιτήτριας από το Πρόγραμμα, μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Άρθρο 19. Ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. έχει την ιστοσελίδα του στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, ή και σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα κρίνει η Συνέλευση. Η επίσημη ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. ενημερώνεται διαρκώς και παρέχει όλες τις πληροφορίες του Προγράμματος. Αποτελεί τον επίσημο χώρο ενημέρωσης των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών. Στην ιστοσελίδα αναρτάται και το Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 20. Καθομολόγηση και Απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

20.1 Καθομολόγηση

Το κείμενο καθομολόγησης των αποφοίτων του Π.Μ.Σ. είναι το εξής:

Κάτοχος από σήμερα του Διπλώματος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Κρίση και Ιστορική Αλλαγή» του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, στο όνομα της τιμής και της συνείδησής μου καθομολογώ ενώπιον του/της Πρύτανη/εως του Πανεπιστημίου, του/της Προέδρου του Τμήματος, του/της Διευθυντή/τριας του Π.Μ.Σ., της ακαδημαϊκής κοινότητας του Αιγαίου και της κοινωνίας, ότι θα θεραπεύω την επιστήμη, θα επιδιώκω την προαγωγή και την αριότητα της επιστημονικής γνώσης με ευρύνοια και κριτικό πνεύμα, με αίσθημα ευθύνης και ελεύθερο φρόνημα, σύμφωνα με τις αρχές και τις γνώσεις που διδάχθηκα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Κατά τη σταδιοδρομία μου, θα ασκώ τα δικαιώματα και θα εκπληρώνω τις υποχρεώσεις που συνεπάγεται η ιδιότητα του/της διπλωματούχου του Πανεπιστημίου Αιγαίου με ευσυνειδησία, ήθος, αξιοπρέπεια, όπως επιτάσσουν η επιστημονική δεοντολογία και η ακαδημαϊκή ελευθερία.

Θα συνυπηρετώ την προσωπική μου πρόοδο και την κοινωνική ευημερία.

Θα αποφεύγω κάθε άδικη και άνομη πράξη, θα προασπίζω τη δημοκρατία, την ελευθερία, την ισότητα και τη δικαιοσύνη.

Θα υπερασπίζομαι πάντοτε τα δικαιώματα των συνανθρώπων μου και θα ενεργώ με γνώμονα το σεβασμό της φύσης.

Θα προσβλέπω ως ενεργός/ή και δημιουργικός/ή πολίτης και επιστήμονας σε μια κοινωνία δίχως έμφυλες, φυλετικές, θρησκευτικές, κοινωνικές, πολιτισμικές και πολιτικές διακρίσεις και διαχωρισμούς.

20.2 Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «Κρίση και Ιστορική Αλλαγή».

Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε μεταπτυχιακό/η φοιτητή/τρια του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωριστεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με το Ν. 3328/2005 (Α' 80).

Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) είναι δημόσιο έγγραφο.

Ο τύπος του καθορίστηκε σύμφωνα με την απόφαση της υπ' αριθμ. 95/09.03.2018 (θέμα 5.1) Συνεδρίασης της Συγκλήτου. Υπογράφεται από τον/την Πρύτανη/ι, τον/την Πρόεδρο του Τμήματος και τον/την Γραμματέα του Τμήματος ή τους/τις νόμιμους/ες αναπληρωτές/τριες τους.

Στον απόφοιτο ή στην απόφοιτη του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να χορηγείται, πριν από την απονομή, Βεβαίωση ότι έχει περατώσει επιτυχώς την παρακολούθηση του Προγράμματος.

Ο/Η κάτοχος Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών δικαιούται να πάρει δωρεάν 2 αντίγραφα του Διπλώματος καθώς και Παράρτημα Διπλώματος (βλ. παρακάτω περιπτ. -20.3-).

Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να χορηγείται και σε Περγαμηνή, αν τούτο ζητηθεί από τον ίδιο ή την ίδια με την καταβολή της αξίας της η οποία καθορίζεται κάθε φορά αρμοδίως.

Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες οφείλουν να έχουν ανταποκριθεί με επιτυχία σε όλες τις ακαδημαϊκές υποχρεώσεις του Προγράμματος και να έχουν εξοφλήσει όλες τις οικονομικές τους υποχρεώσεις, προκειμένου να λάβουν είτε το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών είτε Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Σπουδών καθώς και τυχόν υποχρεώσεις τους προς τη Φοιτητική Μέριμνα και τη Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος.

20.3 Παράρτημα Διπλώματος

Σύμφωνα με τα άρθρα 14 και 15 του Ν. 3374/2005 και την Υπουργική Απόφαση Φ5/89656/Β3/13-8-07 (ΦΕΚ 1466/13-8-2007 τ.Β') τα Π.Μ.Σ. οφείλουν να οργανώνονται με βάση το σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων.

Ως εκ τούτου, στα Διπλώματα Μεταπτυχιακών Σπουδών που χορηγούνται από το Π.Α. επισυνάπτεται υποχρεωτικά το προβλεπόμενο Παράρτημα Διπλώματος το οποίο αποτελεί επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγούν τα Ιδρύματα. Το εν λόγω έγγραφο εκδίδεται αυτομάτως και χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα.

20.4 Απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η καθομολόγηση και απονομή των Διπλωμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών γίνεται δημόσια σε ειδική τελετή ενώπιων των Πρυτανικών Αρχών και του/της Προέδρου του Τμήματος ή του/της Αναπληρωτή/τριας του και συγχρόνως με την απονομή των πτυχίων του α΄ κύκλου σπουδών του Τμήματος. Κατά την τελετή οι απόφοιτοι και απόφοιτες του Π.Μ.Σ. προηγούνται των πτυχιούχων του Τμήματος. Τα ονόματα των διπλωματούχων εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος που διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης προκειμένου να απονεμηθεί το Δ.Μ.Σ. (άρθρο 31, παρ. 3, Ν. 4485/2017). Σε εξαιρετικές περιπτώσεις αδυναμίας φυσικής παρουσίας για σοβαρούς λόγους υγείας, δύναται να τροποποιηθεί η διαδικασία καθομολόγησης/απονομής πτυχίου αποκλειστικά και μόνο με απόφαση του/της Πρυτάνεως του Ιδρύματος.

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 21/19-1-2017, θέμα 7.4 Απόφαση της Συγκλήτου, ή όπως κάθε φορά ισχύει, δίνεται η δυνατότητα πραγματοποίησης καθομολόγησης και απονομής του διδακτορικού διπλώματος σε αποφοίτους/ες προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών του Ιδρύματος που διαμένουν αποδεδειγμένα στο εξωτερικό, ενώπιον των ελληνικών, πρεσβευτικών και προξενικών αρχών.

Άρθρο 21. Ανάκληση Τίτλου

Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών που χορηγήθηκε είναι δυνατόν να ανακληθεί ή ακυρωθεί αν αποδειχθεί ότι δεν συνέτρεχαν την εποχή της απόκτησής του οι εκ του νομικού και θεσμικού πλαισίου προϋποθέσεις κτήσης του. Η ανάκληση ή ακύρωση γίνεται μετά από απόφαση της οικείας Συνέλευσης, η οποία κοινοποιείται στον/στην Πρύτανη του Ιδρύματος.

Κεφαλαίο Γ΄: Άλλες ρυθμίσεις & ειδικές διατάξεις του μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών

Άρθρο 22. Άλλες Ρυθμίσεις

22.1 Υλικοτεχνική Υποδομή

Για την κάλυψη των διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του Π.Μ.Σ., οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες έχουν πρόσβαση στην υλικοτεχνική υποδομή του Τμήματος και συνολικά του Πανεπιστημίου σύμφωνα με την ισχύουσα Νομοθεσία και τους Κανονισμούς του Ιδρύματος (Βιβλιοθήκη, εργαστήρια κ.λπ.).

22.2 Διοικητική Υποστήριξη του Προγράμματος

Η γραμματειακή κάλυψη του Π.Μ.Σ., όπως και οποιαδήποτε τεχνολογική και οικονομική υποστήριξη, καλύπτεται είτε από υπάρχον μόνιμο Προσωπικό του Τμήματος, είτε με τη διαδικασία προσλήψεων που βαρύνει τον προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ.

Η Γραμματεία του Π.Μ.Σ. έχει ως καθήκον τη γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ., την προετοιμασία της διαδικασίας εισδοχής υποψηφίων, την τήρηση των οικονομικών στοιχείων του Προγράμματος, τη γραμματειακή υποστήριξη της Σ.Ε., την καταχώριση βαθμολογιών κ.λπ.

22.3 Βραβεία Αριστείας

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου έχει θεσπίσει Βραβεία Αριστείας για μεταπτυχιακούς φοιτητές και μεταπτυχιακές φοιτήτριες, τα οποία προκηρύσσει περιοδικά και καλύπτουν το σύνολο των επιστημονικών πεδίων που θεραπεύει το Ίδρυμα. Σκοπός

είναι η ενθάρρυνση ερευνητικών προσπάθειών και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, οι οποίες οδηγούν είτε σε ανακοινώσεις σε αναγνωρισμένα διεθνή συνέδρια είτε σε δημοσιεύσεις σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά και οι οποίες συμβάλλουν καταλυτικά στην ανάδειξη του ερευνητικού χαρακτήρα του Ιδρύματος.

22.4 Νομοθεσία σχετική με θέματα φοιτητικής μέριμνας

Σύμφωνα με το άρθρο 34, παρ. 3, του Ν. 4485/2017 «Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Τα Ιδρύματα υποχρεούνται να εξασφαλίζουν στους φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία.»

22.5 Θέματα Δεοντολογίας

Οι Μεταπτυχιακές Διπλωματικές εργασίες εκπονούνται αποκλειστικά από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και τις μεταπτυχιακές φοιτήτριες που τις έχουν αναλάβει, διαφορετικά ο φοιτητής ή η φοιτήτρια διαγράφεται. Σε περίπτωση που έχει ήδη λάβει τον σχετικό τίτλο σπουδών (Δ.Μ.Σ.), αυτός ανακαλείται με σχετικές αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων.

Τα κείμενα των διπλωματικών εργασιών πρέπει να είναι πρωτότυπα. Οι προσφυγές σε έργα άλλων συγγραφέων πρέπει να τυγχάνουν ανάλογης παραπομπής και να ακολουθούνται οι καθιερωμένοι κανόνες αξιοποίησης εξωτερικών πηγών στη συγγραφή επιστημονικών εργασιών. Σημειώνεται ότι η οποιαδήποτε αντιγραφή έργου άλλου/ης συγγραφέα ή δημιουργού θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα, αντίκειται στο δίκαιο περί πνευματικής ιδιοκτησίας (βλ. Ν. 2121/1993) και υπόκειται στις προβλεπόμενες ρυθμίσεις περί εννόμου προστασίας (άρθρα 63Α-66Δ).

Άρθρο 23. Ειδικές Διατάξεις

Οποιοδήποτε θέμα προκύψει στο μέλλον που δεν καλύπτεται από τη σχετική νομοθεσία ή τον παρόντα Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, θα αντιμετωπιστεί με αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων και, όπου απαιτείται, με τροποποίηση του Κανονισμού.

6. Περιλήψεις μαθημάτων

ΙΑΑ-1 Θεωρίες της ιστορικής μεταβολής: Κρίση, κριτική, ουτοπία

- Τύπος μαθήματος: Ειδικού υποβάθρου
- Εξάμηνο σπουδών: 1ο
- Εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας: 3
- Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS): 10
- Όνομα διδάσκουσας: Βίκυ Ιακώβου
- Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος (URL):

<https://www.sah.aegean.gr/postgraduate-courses/ial-1/>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Η ‘κρίση’ και η ‘κριτική’ αναγνωρίζονται ως έννοιες καταστατικές της αυτοκατανόησης της νεωτερικότητας τόσο στο πεδίο της φιλοσοφίας όσο και σε εκείνο της ιστορίας. Οι κοινωνικές και πολιτικές ουτοπίες, από την άλλη, επίσης αναγνωρίζονται ως σύμφυτες με τη νεωτερική συνείδηση, είτε ως ένα από τα ρεύματα σκέψης που, μαζί με τις θεωρίες του φυσικού δικαίου, αρδεύουν το νεωτερικό χειραφετικό αίτημα είτε ως προάγγελοι των κοινωνικών επιστημών και της κριτικής κοινωνικής θεωρίας είτε ως παράγοντες που συμβάλλουν στη χαρακτηριστική της νεωτερικότητας ολοένα και μεγαλύτερη αποσύνδεση του «ορίζοντα προσδοκίας» από τον «χώρο εμπειρίας».

Στόχος του μαθήματος είναι να αναδειχθεί ο ρόλος της ουτοπίας ως κριτικής που προκύπτει από τη διάγνωση μιας κρίσης της οποίας επιτάσσει την υπέρβαση, τόσο φέρνοντας στην επιφάνεια τις συνθήκες δυνατότητάς της όσο και προτείνοντας το λιγότερο ή περισσότερο σαφές σχέδιασμα μιας συμφιλωμένης κοινωνίας. Στα πρώτα μαθήματα επιχειρείται η αποσαφήνιση των εννοιών της ‘κρίσης’ και της ‘κριτικής’ καθώς και της μεταξύ τους σχέσης, μέσα από τη μελέτη καίριων θεματοποιήσεων τους από τη νεότερη και σύγχρονη θεωρία (Καντ, Μαρξ, Μπένγιαμιν). Στη συνέχεια, μελετώνται κοινωνιοθεωρητικές και φιλοσοφικές αναλύσεις της ουτοπίας (Μαρξ, Μανχάιμ, Μπλοχ) καθώς και ουτοπικά έργα του 19ου αιώνα.

Θεματικές ενότητες

1. Κρίση, κριτική και πρόοδος στη νεότερη σκέψη
  - α) Ιστορική αναδρομή στην έννοια της κρίσης (με κύριο κείμενο αναφοράς το λήμμα «Crisis» των R. Koselleck και M. Richter)
  - β) Από την καντιανή φιλοσοφία της ιστορίας στην υλιστική αντίληψη της ιστορίας (Μαρξ)
  - γ) Β. Μπένγιαμιν: κριτική στην έννοια της προόδου και στροφή στην ουτοπία
2. Ιστορία και ουτοπία στη νεωτερικότητα
  - α) Κοινωνιοθεωρητικές και φιλοσοφικές θεματοποιήσεις του ουτοπικού φαινομένου
  - β) Από την ουτοπία στην ουχρονία: ο ουτοπικός σοσιαλισμός του 19^{ου} αιώνα

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα πρέπει είναι σε θέση να ανασυγκροτήσουν: α) τις κύριες αρθρώσεις της καντιανής φιλοσοφίας της ιστορίας· β) τη μαρξική εννοιολόγηση της κριτικής και της κρίσης· γ) τον τρόπο με τον οποίο τίθεται το ζήτημα της κρίσης και της ιστορικής μεταβολής στις ουτοπίες του 19ου αιώνα· δ) τον τρόπο με τον οποίο κοινωνιοθεωρητικές και φιλοσοφικές θεματοποιήσεις του ουτοπικού φαινομένου το αναδεικνύουν σε συστατικό παράγοντα της ιστορικής μεταβολής.

Γενικές ικανότητες

- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τρόπος Παράδοσης:	Φυσική παρουσία στην αίθουσα διδασκαλίας
Χρήση Τεχνολογιών,	Χρήση τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας στην

Πληροφορίας & Επικοινωνιών:	επικοινωνία με τους/τις φοιτητές/τριες, υποστήριξη μαθήματος μέσω E-class	
Οργάνωση Διδασκαλίας:	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (ώρες)
	Διαλέξεις, ανάλυση και σχολιασμός κειμένων με την ενεργό συμμετοχή των φοιτητών/τριών, παρουσιάσεις κειμένων από τους/τις φοιτητές/τριες	39
	Μελέτη υποχρεωτικής βιβλιογραφίας	160
	Εκπόνηση εργασίας	60
	<i>Σύνολο Μαθήματος</i>	<i>259</i>
Αξιολόγηση Φοιτητών:	<p>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική Μέθοδοι αξιολόγησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • προφορικές παρουσιάσεις κειμένων (30%) • ενεργός συμμετοχή στη συζήτηση και τον σχολιασμό των κειμένων καθώς και των προσχεδίων των τελικών εργασιών (20%) • τελική γραπτή εργασία σε θέμα το οποίο οι φοιτητές/τριες επιλέγουν σε συνεργασία με τη διδάσκουσα (50%) <p>Υποχρεώσεις φοιτητών/τριών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • συμμετοχή στις εβδομαδιαίες συναντήσεις (υποχρεωτική) • προφορικές παρουσιάσεις κειμένων (υποχρεωτικές) • προφορική παρουσίαση του προσχεδίου της τελικής εργασίας (υποχρεωτική) • υποβολή τελικής γραπτής εργασίας (υποχρεωτική) 	

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- W. Benjamin, «Για την έννοια της ιστορίας», στο Εταιρεία Μελέτης των Επιστημών του Ανθρώπου, *Είκοσι χρόνια*, μτφρ. Γ. Φαράκλας, Α. Μπαλτάς, Νήσος, Αθήνα 2012
- E. Bloch, *The Principle of Hope*, μτφρ. N. Plaice, St. Plaice, P. Knight, Basil Blackwell, Οξφόρδη 1986
- E. Bloch, *Φυσικό δίκαιο και ανθρώπινη αξιοπρέπεια*, μτφρ. Θανάσης Γκιούρας, Εκδόσεις ΚΨΜ, Αθήνα 2015
- T. Bottomore, M. Rubel (επιμ.), *Ο Καρλ Μαρξ σε θέματα κοινωνιολογίας και κοινωνικής φιλοσοφίας*, μτφρ. Ρ. Κούνδουρου, Ν. Παπαδάκη, Παπαζήσης, Αθήνα
- Fr. Engels, *Σοσιαλισμός ουτοπικός και επιστημονικός*, μτφ. Δ. Κυρίλου, Χ. Μήνη, Μαρξιστικό βιβλιοπωλείο, Αθήνα 2006
- Ch. Fourier, *Le nouveau monde industriel*, Flammarion, Παρίσι 1973 (σε ηλεκτρονική μορφή στο *Les classiques des sciences sociales*)
- Ch. Fourier, *Théorie des quatre mouvements et des destinées générales*, εισ.-επιμ. S. Debout-Oleszkiewicz, Les Presses du réel, Παρίσι 1998 (σε ηλεκτρονική μορφή στο *Les classiques des sciences sociales*)

- Ch. Fourier, *Ο νέος ερωτικός κόσμος*, μτφ. Γ. Καυκιάς, Πολύτροπο, Αθήνα 2003
- Ch. Fourier, *Selections from his Works*, J. Franklin (επιμ.), Cowan&Co., Perth, ΧΧ.
- Ι. Καντ, *Ιδέα μιας γενικής ιστορίας με πρίσμα κοσμοπολιτικό*, στο του ιδίου *Δοκίμια*, εισ.-μτφρ.-σχόλια Ε.Π. Παπανούτσος, Δωδώνη, Αθήνα, 1971
- Ι. Καντ, «Απάντηση στο ερώτημα: Τι είναι διαφωτισμός;», στο Mendelssohn, Kant, Hamann *et al.*, *Τι είναι διαφωτισμός*, μτφρ. Ν. Μ. Σκουτερόπουλος, Κριτική, Αθήνα 1987
- Ι. Καντ, *Η διένεξη των Σχολών*, μτφρ.-εισ.-επιμ. Θ. Γκιούρας, Σαββάλας, Αθήνα, 2004
- R. Koselleck, M. Richter, «Crisis», *Journal of The History of Ideas*, 67(2), Απρίλιος 2006, σ. 357 - 400.
- K. Mannheim, *Ιδεολογία και ουτοπία*, μτφρ. Γ. Ανδρουλιδάκης, Γνώση, Αθήνα 1997
- K. Marx, *Κείμενα από τη δεκαετία του 1840. Μια ανθολογία*, επιλ.-μτφρ. Θ. Γκιούρας, επιμ. Θ. Γκιούρας, Θ. Νουτσόπουλος, Εκδόσεις ΚΨΜ, Αθήνα 2014
- K. Marx, «Εισαγωγή» στην *Κριτική της εγγεληανής φιλοσοφίας του κράτους και του δικαίου*, μτφρ. Μπ. Λυκούδης, Παπαζήσης, Αθήνα 1978
- K. Marx, Fr. Engels, *Η γερμανική ιδεολογία*, τ. Ι, τ. ΙΙ, μτφρ. Κ. Φιλίνης, Γ. Κρητικός, Gutenberg, Αθήνα 1987
- R. Owen, *Μια νέα θεώρηση της κοινωνίας και άλλα κείμενα*, Β. Δρουκόπουλος κ.ά, επιμ.-πρόλ.-επίμετρο Α. Μιχαλάκης, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2007
- R. Owen, *Observations on the Effect of the Manufacturing System: With Hints for the Improvement of Those Parts of it Which are Most Injurious to Health and Morals*, London, Edinburgh & Glasgow 1817.
- R. Owen, «Report To the Committee of the Association for the Relief of the Manufacturing and Labouring Poor, referred to the Committee of the House of Commons on the Poor Laws», *New State of Society*, 2, 1817.
- P. Ricoeur, *Lectures on Ideology and Utopia*, G.H. Taylor (επιμ.), Columbia UP, Νέα Υόρκη 1986
- H. Saint-Simon, *La physiologie sociale. Oeuvres choisies*, PUF, Παρίσι 1965
- H. Saint-Simon, *Ecrits politiques et économiques*, J. Grange (επιμ.), Presses Pocket, Παρίσι 2005

Συναφή περιοδικά

Cahiers Charles Fourier

Journal of the History of Ideas

Kant-Studien

Kant Studies

Philosophy and Social Criticism

Utopian Studies

Αξιολογικά

ΙΑΛ-2 Τομές στη μακρο- και μικροϊστορία: Ο βυζαντινός κόσμος μετά το 1204

• Τύπος μαθήματος:	Ειδικού υποβάθρου
• Εξάμηνο σπουδών:	2ο
• Εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας:	3

- Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS): 10
- Όνομα διδάσκοντος: Ιωάννης Σμαρνάκης
- Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος (URL): <https://www.sah.aegean.gr/postgraduate-courses/ial-2/>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Η άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1204 από τους σταυροφόρους αποτέλεσε τομή στην ιστορία του βυζαντινού κόσμου. Κύρια χαρακτηριστικά της νέας περιόδου είναι ο πολιτικός κατακερματισμός, οι αλλαγές στα συστήματα νομής της εξουσίας, η αναδιάταξη των οικονομικών δικτύων, ο δυτικός εποικισμός κυρίως στο νότιο ελλαδικό χώρο και στο Αιγαίο. Στο μάθημα ερμηνεύονται αυτές οι εξελίξεις έως και τα μέσα του 15ου αι. και αναδεικνύονται τοπικές διαφοροποιήσεις, παραλλαγές, αλλά και αδράνειες στο χώρο των Βαλκανίων, του Αιγαίου και της δυτικής Μ.Ασίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ιστοριογραφική ανάλυση των οικονομικών και κοινωνικών μετασχηματισμών, των λόγων περί ετερότητας και ταυτότητας και των διαδικασιών συγκρότησης νέων πολιτικών μορφωμάτων.

Παράλληλα το 1204 βιώθηκε από μέλη της βυζαντινής ελίτ ως ένα “οριακό” γεγονός που δημιούργησε την ανάγκη για νέα αφηγήματα ερμηνείας του χαμένου παρελθόντος αλλά και του παρόντος και επανακαθόρισε τους ορίζοντες προσδοκιών των υποκειμένων. Στο επίπεδο της μικροϊστορίας εξετάζονται παραδειγματικά οι προσωπικές επιλογές, στρατηγικές και κοσμοθεωρίες κάποιων διανοούμενων, αυτοκρατόρων και πατριαρχών της εποχής.

Θεματικές ενότητες

1. Εισαγωγή στην ιστορία του ύστερου βυζαντινού κόσμου (13^{ος} -15^{ος} αι.)
2. Πρόσφατες ιστοριογραφικές προσεγγίσεις και συζητήσεις
3. Η υστεροβυζαντινή οικονομία και τα εμπορικά δίκτυα της Μεσογείου
4. Μετασχηματισμοί των πολιτικών δικτύων άσκησης της εξουσίας
5. Συνέχειες και τομές στην πολιτική σκέψη και πρακτική
6. Η πολιτική, οικονομική και κοινωνική διάρθρωση του αστικού χώρου
7. Αστικές εξεγέρσεις
8. Ο χώρος της υπαίθρου
9. Ταυτότητες και ετερότητες μετά το 1204: Η σύγχρονη ιστοριογραφική συζήτηση
10. Εικόνες των «άλλων»: Η διάδραση με τους δυτικούς και τους Οθωμανούς
11. Οι οπτικές Βυζαντινών ιστορικών και χρονογράφων

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα μαθησιακά αποτελέσματα αποσκοπούν καταρχάς στην εξοικείωση μέσα από το εξεταζόμενο παράδειγμα των φοιτητών/τριών με τα ιδιαίτερα πολιτικά, κοινωνικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα των ιστορικών τομών και αλλαγών. Στόχος είναι η προβληματοποίηση των σχέσεων μεταξύ παρόντος και παρελθόντος και η κριτική σχηματικών γενεαλογικών προσεγγίσεων ή περιοδολογήσεων του ιστορικού χρόνου. Οι φοιτητές/τριες έρχονται σε επαφή με αναλυτικές κατηγορίες και εργαλεία της ιστοριογραφίας, εξασκούνται στη βιβλιογραφική έρευνα και στη σύνθεση ενός ιστορικού δοκιμίου, εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους και αναπτύσσουν τις αναλυτικές και συνθετικές ικανότητές τους.

Γενικές ικανότητες

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Αυτόνομη εργασία.
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τρόπος Παράδοσης:	Φυσική παρουσία στην αίθουσα διδασκαλίας	
Χρήση Τεχνολογιών, Πληροφορίας & Επικοινωνιών:	Χρήση τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών στη διδασκαλία, υποστήριξη μαθήματος μέσω E-class.	
Οργάνωση Διδασκαλίας:	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (ώρες)
	Σεμινάρια	39
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	126
	Γραπτές ασκήσεις	10
	Προετοιμασία προφορικών παρουσιάσεων	20
	Βιβλιογραφική έρευνα για την τελική εργασία	20
	Συγγραφή εργασίας	60
	<i>Σύνολο Μαθήματος</i>	<i>275</i>
Αξιολόγηση Φοιτητών:	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική Μέθοδοι αξιολόγησης: <ul style="list-style-type: none"> • γραπτές ασκήσεις ανάλυσης και προφορικές παρουσιάσεις επιστημονικών άρθρων (30%) • βιβλιογραφική έρευνα για την τελική γραπτή εργασία (10%) • τελική γραπτή εργασία (60%). Υποχρεώσεις φοιτητών/τριών: <ul style="list-style-type: none"> • συμμετοχή στις εβδομαδιαίες συναντήσεις (υποχρεωτική) • εκπόνηση γραπτών ασκήσεων (υποχρεωτική) • προφορικές παρουσιάσεις (υποχρεωτικές) • υποβολή τελικής γραπτής εργασίας (υποχρεωτική)	

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- D. Angelon, *Imperial Ideology and Political Thought in Byzantium, 1204-1330*, Cambridge 2007.
- M. Angold, *A Byzantine Government in Exile: Government and Society under the Laskarids of Nicaea (1204-1261)*, Oxford 1974.
- M. Angold, *Η τέταρτη σταυροφορία*, μτφ. Α.ν. Κονδύλης, Αθήνα 2006.
- J. Herrin – G. Saint-Guillain, επιμ., *Identities and Allegiances in the Eastern Mediterranean after 1204*, Farnham 2011.
- Τ. Κιουσοπούλου, *Οι αόρατες βυζαντινές πόλεις στον ελλαδικό χώρο (13ος – 15ος αι.)*, Αθήνα 2013.
- Α. Ε. Λαΐου – C. Morrisson, *Η Βυζαντινή Οικονομία*, μτφ. Δ.Κυρίτσης, Αθήνα 2011.
- D. Nicol, *Το Δεσποτάτο της Ηπείρου (1267-1479)*, Αθήνα 1991.
- G. Page, *Being Byzantine. Greek Identity before the Ottomans*, Cambridge 2008.
- T. Shawcross, *The Chronicle of Morea. Historiography in Crusader Greece*, Oxford 2009.

Συναφή περιοδικά

Βυζαντινά

Βυζαντινά Σύμμεικτα

Byzantine and Modern Greek Studies

Byzantinoslavica

Byzantinische Zeitschrift

Dumbarton Oaks Papers

Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik

Revue des Études Byzantines

ΙΑΑ-3 Κοινωνικο-οικονομικός μετασχηματισμός: Η κρίση του 17ου αιώνα και ο μετασχηματισμός του οθωμανικού κόσμου

- Τύπος μαθήματος: Ειδικού υποβάθρου
- Εξάμηνο σπουδών: 1ο
- Εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας: 3
- Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS): 10
- Όνομα διδάσκουσας: Ελένη Γκαρά
- Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος (URL):

<https://www.sah.aegean.gr/postgraduate-courses/ial-3/>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Ο 17ος αιώνας υπήρξε εποχή γενικευμένης κρίσης, που εκδηλώθηκε με δημογραφική κάμψη, οικονομική δυσπραγία, κοινωνικές αναταραχές, πολιτικές συγκρούσεις και σκληρούς πολέμους. Στην Οθωμανική Αυτοκρατορία –όπως και στον υπόλοιπο ευρωπαϊκό χώρο, αν και με διαφορετικό τρόπο– η λεγόμενη «κρίση του 17ου αιώνα» οδήγησε σε μεγάλης κλίμακας μετασχηματισμό των θεσμών, των κοινωνικο-οικονομικών δομών και των σχέσεων εξουσίας, αλλά και των διακοινοτικών

σχέσεων. Το μάθημα εξετάζει τα πεδία εκδήλωσης της κρίσης στον οθωμανικό χώρο, καθώς και τις θεσμικές και κοινωνικο-οικονομικές αλλαγές που οδήγησαν στον μετασχηματισμό της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και των κοινωνιών της.

Θεματικές Ενότητες

1. Ο κόσμος τον 17ο αιώνα
2. Η ιστοριογραφία για την κρίση του 17ου αιώνα
3. Κλιματική αλλαγή και κρίση
4. Οθωμανική Αυτοκρατορία
5. Ο οθωμανικός 17ος αιώνας: από την παρακμή στην κρίση
6. Εξεγέρσεις στο αυτοκρατορικό κέντρο
7. Εξεγέρσεις των τζελαλήδων και οι συνέπειές τους
8. Η Μεγάλη Εκκλησία σε κρίση
9. Φονταμενταλισμός και μεσσιανισμός
10. Θρησκεία, ιδεολογία και διακυβέρνηση
11. Θεσμικοί και κοινωνικο-οικονομικοί μετασχηματισμοί

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Οι φοιτητές που ολοκληρώνουν επιτυχώς το μάθημα

- εξοικειώνονται με τις κύριες θεωρητικές προσεγγίσεις στην ιστορική μελέτη και ανάλυση της λεγόμενης «κρίσης του 17ου αιώνα»,
- εμβαθύνουν σε ζητήματα κοινωνικής και οικονομικής ιστορίας του πρώιμου νεότερου ευρωπαϊκού και οθωμανικού κόσμου,
- κατανοούν τις διαδικασίες μετασχηματισμού του οθωμανικού κράτους και των κοινωνιών του,
- εκπαιδεύονται στην επιστημονική έρευνα και συγγραφή.

Γενικές ικανότητες

- Γνώση, κατανόηση και κριτική αντιμετώπιση
  - των ιστορικών εξελίξεων στα πεδία της πολιτικής, της κοινωνίας, της οικονομίας και των ιδεών,
  - των κοινωνικών και πολιτισμικών εξελίξεων και διανοητικών αλλαγών που συνέβαλαν στη διαμόρφωση του σύγχρονου κόσμου,
  - των χρήσεων του παρελθόντος στο παρόν,
  - της ελληνικής ιστορίας στα ευρύτερα συμφραζόμενά της.
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
- Αυτόνομη εργασία.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τρόπος Παράδοσης:	Φυσική παρουσία στην αίθουσα διδασκαλίας	
Χρήση Τεχνολογιών, Πληροφορίας & Επικοινωνιών:	Χρήση πολυμέσων στη διδασκαλία, υποστήριξη μαθήματος μέσω E-class, ηλεκτρονική επικοινωνία με τους φοιτητές.	
Οργάνωση Διδασκαλίας:	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (ώρες)
	Σεμινάρια	39
	Γραπτές ασκήσεις	10

	Προετοιμασία προφορικών παρουσιάσεων	10
	Βιβλιογραφική έρευνα για την τελική γραπτή εργασία	20
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	114
	Συγγραφή εργασίας	57
	<i>Σύνολο Μαθήματος</i>	250
Αξιολόγηση Φοιτητών:	<p>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική</p> <p>Μέθοδοι αξιολόγησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • γραπτές ασκήσεις ανάλυσης και προφορικές παρουσιάσεις επιστημονικών άρθρων (30%) • βιβλιογραφική έρευνα για την τελική γραπτή εργασία (10%) • τελική γραπτή εργασία (60%). <p>Υποχρεώσεις φοιτητών/τριών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • συμμετοχή στις εβδομαδιαίες συναντήσεις (υποχρεωτική) • εκπόνηση γραπτών ασκήσεων (υποχρεωτική) • προφορικές παρουσιάσεις (υποχρεωτικές) • υποβολή τελικής γραπτής εργασίας (υποχρεωτική) 	

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Abou El-Haj, Rifa'at, *Formation of the Modern State: The Ottoman Empire Sixteenth to Eighteenth Centuries*, Ωλμπαν: SUNY University Press, 1991.
- Baer, Marc David, *Honored by the Glory of Islam: Conversion and Conquest in Ottoman Europe*, Οξφόρδη: Oxford University Press, 2008.
- Faroqhi, Suraiya, (επιμ.), *The Cambridge History of Turkey, τόμ. 3: The Later Ottoman Empire, 1603-1839*, Κάιμπριτζ: Cambridge University Press, 2006.
- İnalçık, Halil, “Military and Fiscal Transformation in the Ottoman Empire, 1600-1700”, *Archivum Ottomanicum* 6 (1980), 283-337.
- İnalçık, Halil, και Donald Quataert (επιμ.), *Οικονομική και κοινωνική ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, τ. Β': 1600-1914*, μτφρ. Μ. Δημητριάδου, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 2011.
- Κουτζακιώτης, Γιώργος, *Αναμένοντας το τέλος του κόσμου τον 17ο αιώνα: Ο εβραίος μεσσίας και ο μέγας διερμηνέας*, Αθήνα: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 2011.
- McGowan, Bruce, *Economic Life in Ottoman Europe: Taxation, Trade and the Struggle for Land, 1600-1800*, Κάιμπριτζ: Cambridge University Press, 1981.
- Parker, Geoffrey, *Global Crisis: War, Climate Change and Catastrophe in the Seventeenth Century*, Νιού Χέιβεν – Λονδίνο: Yale University Press, 2013.
- Tezcan, Baki, *The Second Ottoman Empire: Political and Social Transformation in the Early Modern World*, Κάιμπριτζ: Cambridge University Press, 2010.
- White, Sam, *The Climate of Rebellion in the Early Modern Ottoman Empire*, Κάιμπριτζ: Cambridge University Press, 2011.

Συναφή περιοδικά
Comparative Studies in Society and History
International Review of Middle East Studies
Journal of World History
Mediterranean Historical Review
Past & Present
Τα Ιστορικά

ΙΑΑ-4 Συνέχειες και ασυνέχειες των ιδεών: Γλώσσα και ιστορία των εννοιών

- Τύπος μαθήματος: Ειδικού υποβάθρου
- Εξάμηνο σπουδών: 2ο
- Εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας: 3
- Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS): 10
- Ονόματα διδασκόντων: Κώστας Κανάκης
Βασίλης Αναστασιάδης
- Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος (URL):
<https://www.sah.aegean.gr/postgraduate-courses/ial-4/>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Το γλωσσικό όργανο όχι μόνο αντανακλά τη ροή του ιστορικού χρόνου αλλά και χάρη σε αυτό διαμορφώνονται οι όροι πρόσληψης των μεταβολών της πραγματικότητας. Ο κύκλος αυτός διαλέξεων αποσκοπεί να προσφέρει, αφενός, μια επισκόπηση των γλωσσικών θεωριών, από την αρχαιότητα μέχρι τη σύγχρονη εποχή, που φιλοδοξούν να αποκρυπτογραφήσουν τα γλωσσικά δεδομένα ως εργαλείο και δείκτη της εξέλιξης και των περιπετειών της συνείδησης. Αφετέρου, αποσκοπεί να εμβαθύνει στο περιεχόμενο τομών στο εννοιολογικό σύμπαν που, κάτω από ορισμένες ιστορικές συνθήκες, αποκρυσταλλώθηκαν σε αντιθετικά ζεύγη όπως νόμος/φύση, συμφέρον/δίκαιο, όλον/μέρος κ.ά.

Θεματικές ενότητες

ΜΕΡΟΣ Α΄ (Κ. Κανάκης)

- A.1 Εισαγωγή: Από την «ορθότητα των ονομάτων» στη πρώιμη σύγχρονη γλωσσολογική σκέψη
- A.2 Ο στρουκτουραλισμός του Saussure
- A.3 Από τον στρουκτουραλισμό στην γενετική μετασηματιστική γραμματική του Chomsky
- A.4. Γλωσσικός σχετικισμός και η «υπόθεση Sapir-Whorf»
- A.5 Γνωσιακή γλωσσολογία: Η γλώσσα ως μηχανισμός κατηγοριοποίησης
- A.6 Από την κυρίαρχη γλωσσολογία στην κοινωνιογλωσσολογία

ΜΕΡΟΣ Β΄ (Β. Αναστασιάδης)

- B.1 Εισαγωγή στην ιστορία των εννοιών, μέθοδος και υποθέσεις εργασίας.
- B.2 Οι ιδέες, έννοιες και πραγματικότητα.
- B.3 Ιδέες, έννοιες και η γένεση της ιστορίας.
- B.4 Η ανάδυση αντιθετικών ζευγών: φύση και νόμος στο αρχαιοελληνικό παράδειγμα.
- B.5 Η σοφιστική και ο σχετικισμός.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με την ερμηνεία των εννοιών μέσα από μια ιστορική προοπτική, την οποία πλαισιώνει η κατανόηση θεμελιωδών εργαλείων της γλωσσικής θεωρίας.

Γενικές ικανότητες

- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
- Αυτόνομη εργασία.
- Ομαδική εργασία

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τρόπος Παράδοσης:	Φυσική παρουσία στην αίθουσα διδασκαλίας	
Χρήση Τεχνολογιών, Πληροφορίας & Επικοινωνιών:	Χρήση πολυμέσων στη διδασκαλία, υποστήριξη μαθήματος μέσω E-class, ηλεκτρονική επικοινωνία με τους φοιτητές.	
Οργάνωση Διδασκαλίας:	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (ώρες)
	Διαλέξεις	39
	Προφορικές παρουσιάσεις	50
	Μελέτη	61
	Εργασίες	100
	<i>Σύνολο Μαθήματος</i>	<i>250</i>
Αξιολόγηση Φοιτητών:	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική Μέθοδοι αξιολόγησης: ΜΕΡΟΣ Α΄ <ul style="list-style-type: none"> • γραπτή άσκηση (20%) • προφορική παρουσίαση κειμένου (30%) • τελική γραπτή εργασία (50%). Υποχρεώσεις φοιτητών/τριών: <ul style="list-style-type: none"> • συμμετοχή στις εβδομαδιαίες συναντήσεις (υποχρεωτική) • εκπόνηση γραπτής άσκησης (υποχρεωτική) • προφορική παρουσίαση κειμένου (υποχρεωτική) • υποβολή τελικής γραπτής εργασίας (υποχρεωτική) ΜΕΡΟΣ Β΄ <ul style="list-style-type: none"> • τελική γραπτή εργασία (100%). Υποχρεώσεις φοιτητών/τριών: <ul style="list-style-type: none"> • συμμετοχή στις εβδομαδιαίες συναντήσεις (υποχρεωτική) • υποβολή τελικής γραπτής εργασίας (υποχρεωτική)	

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΜΕΡΟΣ Α΄

- Πλάτων. *Κρατύλος: Η περί ορθότητας ονομάτων*, μτφ. Φιλολογική Ομάδα Κάκτου, (Αθήνα: Χατζόπουλος, 1994).
- De Saussure, Ferdinand. *Course in General Linguistics* (New York: Philosophical Library, 1959).
- Lyons, John. 1995. *Εισαγωγή στη γλωσσολογία*. Αθήνα: Πατάκης.
- Φρόμκιν, Β., Ρ. Ρόντμαν, & Ν. Χάιμς. 2008. *Εισαγωγή στη μελέτη της γλώσσας*. Μτφρ. Έ. Βάζου, Γ. Ξυδόπουλος, Φ. Παπαδοπούλου, Α. Τσαγγαλίδης, Επιμ. Γ. Ξυδόπουλος. Αθήνα: Πατάκης.
- Chomsky, Noam. *Syntactic Structures* (Berlin-New York: Mouton de Gruyter, 2002).
- Lakoff, George. *Women, Fire and Dangerous Things: What Categories Reveal about the Mind* (Chicago:University of Chicago Press,1987).

Συναφή περιοδικά

Language

Cognitive Linguistics

Language in Society

ΜΕΡΟΣ Β΄

- Guthrie, William. *Οι σοφιστές*, μτφρ. Δ. Τσεκουράκης (Αθήνα: MIET, 1991).
- Koselleck, Reinhart. *Κρίση*, μτφ. Α. Αζελής (Αθήνα: Επέκεινα, 2017).
- Koselleck, Reinhart. «Introduction and Prefaces to the *Geschichtliche Grundbegriffe*», μτφρ. M. Richter. *Contributions to the History of Concepts* 6 (2011) 1-37.
- Koselleck, Reinhart. *The Practice of Conceptual History* (Stanford: Stanford UP, 2002).
- Brunner, Otto, Werner Conze και Reinhart Koselleck (επιμ.). *Geschichtliche Grundbegriffe: Historisches Lexikon zur politisch-sozialen Sprache in Deutschland*. 8 τ. (Στουτγάρδη: Klett-Cotta,1972-1997).

Συναφή περιοδικά

Antike und Abendland

Contributions to the History of Concepts

Journal of the History of Ideas

ΙΑΛ-9 Κρίσιμες αποφάσεις στη μετεμφυλιακή ελληνική οικονομία

- Τύπος μαθήματος: Ειδικού υποβάθρου
- Εξάμηνο σπουδών: 1ο
- Εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας: 3
- Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS): 10
- Όνομα διδάσκοντος: Χριστόδουλος Μπέλλας
- Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος (URL):

<https://www.sah.aegean.gr/postgraduate-courses/ial-9/>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Το μάθημα περιστρέφεται γύρω από σημαντικά διεθνή και εγχώρια οικονομικά και πολιτικά γεγονότα που σημάδεψαν την περίοδο 1950-2010 και οδήγησαν στη λήψη κομβικής σημασίας αποφάσεων που επηρέασαν την αναπτυξιακή πορεία της ελληνικής οικονομίας. Διαρθρώνεται σε τρία μέρη που το κάθε ένα τους καλύπτει μια εικοσαετία της υπό εξέταση περιόδου. Εξιστορούνται και αναλύονται οι συνθήκες του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος, οι κυρίαρχες ιδεολογικές οικονομικές αντιλήψεις και η επίδρασή τους στις επιλογές που έκανε το ελληνικό κοινωνικοοικονομικό σύστημα στις οικονομικές προκλήσεις που αντιμετώπιζε.

Θεματικές ενότητες

1. Η ελληνική οικονομία τις δεκαετίες του 1950 και του 1960
2. Η ελληνική οικονομία τις δεκαετίες του 1970 και του 1980
3. Η ελληνική οικονομία τις δεκαετίες του 1990 και την πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Επιδιώκεται:

- Η κατανόηση της θέσης του ελληνικού οικονομικού σχηματισμού στο παγκόσμιο σύστημα κατά την περίοδο 1950-2010 και των επιδράσεων που δέχτηκε από τις μεταβολές που συντελέστηκαν σε παγκόσμια κλίμακα.
- Η αντίληψη των διαρθρωτικών χαρακτηριστικών της ελληνικής οικονομίας, των μεταβολών τους και της δυναμικής που οδήγησε στις μεταβολές.
- Η κατανόηση της φύσης των διλημμάτων που προέκυψαν και των κρίσιμων αποφάσεων που ελήφθησαν.

Γενικές ικανότητες

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τρόπος Παράδοσης:	Φυσική παρουσία στην αίθουσα διδασκαλίας	
Χρήση Τεχνολογιών, Πληροφορίας & Επικοινωνιών:	Υποστήριξη μαθήματος μέσω E-class.	
Οργάνωση Διδασκαλίας:	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (ώρες)
	Διαλέξεις, ανάλυση και σχολιασμός κειμένων με την ενεργό συμμετοχή των φοιτητών/τριών, παρουσιάσεις κειμένων από τους/τις φοιτητές/τριες	39
	Μελέτη βιβλιογραφίας	160

	Εκπόνηση εργασίας	60
	Σύνολο Μαθήματος	259
Αξιολόγηση Φοιτητών:	<p>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική</p> <p>Μέθοδοι αξιολόγησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Την πέμπτη, ένατη, δέκατη και δέκατη τρίτη εβδομάδα του μαθήματος θα υποβληθεί από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές από μια γραπτή εργασία που η κάθε μια τους θα καθορίσει το ένα τέταρτο του συνολικού βαθμού. • Το υπόλοιπο 25% θα καθοριστεί από τη γενικότερη συμμετοχή κατά τη διάρκεια του μαθήματος. <p>Υποχρεώσεις φοιτητών/τριών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • συμμετοχή στις εβδομαδιαίες συναντήσεις (υποχρεωτική) • εκπόνηση τριών γραπτών εργασιών (υποχρεωτική) • προφορικές παρουσιάσεις (υποχρεωτικές) 	

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αλογοσκούφης, Γ. (2021). *Πριν και μετά το Ευρώ. Οι κύκλοι της Μεταπολίτευσης και η Ελληνική Οικονομία*, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.
- Αλογοσκούφης, Γ. και Λαζαρέτου, Σ. (1997). *Η Δραχμή. Νομισματικά Καθεστώτα και Δημοσιονομικές Διαταραχές στη Νεότερη Ελλάδα*, ΙΜΟΠ, Αθήνα.
- Baldwin, Richard and Francesco Giavazzi (eds) (2015). *The Eurozone Crisis A Consensus View of the Causes and a Few Possible Remedies*, Centre for Economic Policy Research, London.
- Βαρβαρέσος, Κ. (2002). *Έκθεσις επί του Οικονομικού Προβλήματος της Ελλάδος*, πρόλογος Ι. Πεσμαζόγλου, εισαγωγή Κ. Κωστής. Αθήνα, Εκδόσεις Σαββάλα.
- Βεργόπουλος, Κ. (1975). *Το Αγροτικό Ζήτημα στην Ελλάδα. Η κοινωνική ενσωμάτωση της γεωργίας*, πρόλογος Samir Amin, Εξάντας, Αθήνα.
- Börsch-Sypan, A., and Tinios, P. “The Greek Pension System: Strategic Framework for Reform”: 361-443 in Bryant, R.C., Garganas, N.C., Tavlas, G.S. *Greece’s Economic Performance and Prospects*. Bank of Greece and the Brookings Institution, Athens and Washington.
- Δοξιάδης, Α. (2013). *Το Αόρατο Ρήγμα. Θεσμοί και συμπεριφορές στην ελληνική οικονομία*. Εκδόσεις Ίκαρος, Αθήνα.
- Eliades, E.A., (1954). “Stabilization of the Greek Economy and the 1953 Devaluation of The Drachma”, *IMF Staff Papers*, 4: 22-72.
- Επιτροπή Καρατζά (1987). *Έκθεση Επιτροπής για την Αναμόρφωση και τον Εκσυγχρονισμό του Τραπεζικού Συστήματος*, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Αθήνα.
- Ζολώτας, Ξ., (1952). «Η Έκθεσις του κ. Βαρβαρέσου και η οικονομική ανάπτυξις», *Επιθεώρησις Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών*, 1: 1-24. Επίσης και στο Βαρβαρέσος, Κ. (2002). *Έκθεσις επί του Οικονομικού Προβλήματος της Ελλάδος*, πρόλογος Ι. Πεσμαζόγλου, εισαγωγή Κ. Κωστής: 419-443. Αθήνα, Εκδόσεις Σαββάλα.

- Ζολώτας, Ξ., (1964). *Νομισματική Ισορροπία και Οικονομική Ανάπτυξις*, Αρχαίον Μελετών και Ομιλιών 16, Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα.
- Garganas, N.C. and Tavlas, G.S. (2001). “Monetary Regimes and Inflation Performance: The Case of Greece” : 43-96 in Bryant, R.C., Garganas, N.C., Tavlas, G.S. *Greece’s Economic Performance and Prospects*. Bank of Greece and the Brookings Institution, Athens and Washington.
- Ιορδάνογλου, Χ.Ι. (2008). *Η Ελληνική Οικονομία στη «Μακρά Διάρκεια» 1945-2005*, εκδόσεις Πόλις, Αθήνα.
- Ιορδάνογλου, Χ.Ι. (2020). *Η Ελληνική Οικονομία μετά το 1950, Τόμος Α. Περίοδος 1950-193: Ανάπτυξη, Νομισματική Σταθερότητα και Κρατικός Παρεμβατισμός*. Κέντρο Πολιτισμού, Έρευνας και Τεκμηρίωσης, Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα.
- Ιορδάνογλου, Χ.Ι. και Μπέλλας, Χ.Φ. (2003). *Η πορεία του Ελληνικού Εταιρικού Κεφαλαίου: 1963-2000*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη.
- Καζάκος, Π. (2001). *Ανάμεσα σε Κράτος και Αγορά. Οικονομία και οικονομική πολιτική στη μεταπολεμική Ελλάδα 1944-2000*. Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα .
- Κωστής, Κ. (2018). *Ο Πλούτος της Ελλάδας*. Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα.
- Λαμπροπούλου, Δ. (2009). *Οικοδόμοι. Οι άνθρωποι που έκτισαν την Αθήνα 1950-1967*. Εκδόσεις Βιβλιόραμα, Αθήνα.
- Μίρκος, Γ.Τ. (2009). *Κράτος, Τράπεζα, Βιομηχανία. Από την ιστορία της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος*, εκδοτικός οίκος Α.Α. Λιβάνη, Αθήνα.
- Μπάτσης, Δ. (1977). *Η Βαριά Βιομηχανία την Ελλάδα*, πρόλογος Ν. Κιτσίκης, Αθήνα, Κέδρος.
- Μπέλλας, Χ.Φ. (υπό δημοσίευση): *Η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας 1950-2010. Μια σύντομη εξιστόρηση*.
- Serafetinidis, M., Serafetinidis, G., Lambrinides, M., and Demathas, Z. (1981). “The development of Greek shipping capital and its implications for the political economy of Greece”, *The Cambridge Journal of Economics*, 5: 289-310.
- Spraos Committee (Committee for the Examination of Long Term Economic Policy (1997). *The Economy of Pensions: A Contribution to the Public Debate (Spraos Report)*. Athens National Bank of Greece.
- Stiglitz, J.E. (2016). *Ευρώ. Πώς ένα Κοινό Νόμισμα Απειλεί το Μέλλον της Ευρώπης*. Εκδόσεις Παπαδόπουλος, Αθήνα.
- Τράπεζα της Ελλάδος (2014). *Το Χρονικό της Μεγάλης Κρίσης. Η Τράπεζα της Ελλάδος 2008-2013*. Τράπεζα της Ελλάδος, Κέντρο Πολιτισμού, Έρευνας και Τεκμηρίωσης, Αθήνα.
- Φραγκιάδης, Α. (2007). *Ελληνική Οικονομία, 19ος-20ος Αιώνας*, εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα.

7. Επικοινωνία

Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας Πανεπιστημίου Αιγαίου
 Γραμματεία Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών
 Π.Μ.Σ. «Κρίση και Ιστορική Αλλαγή»
 Λόφος Πανεπιστημίου, Κτίριο Διοίκησης
 81100 Μυτιλήνη

Τηλ.: 22510-36331
Φαξ: 22510-36349
E-mail : historical-change@sa.aegean.gr

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Κέντρο επικοινωνιών Πανεπιστήμιο Αιγαίου: 22510-36000, Φαξ 22510-36099

Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας & Ιστορίας:

- Γραμματεία Προπτυχιακού: 22510-36303 και 36323, Φαξ 22510-36309
- Γραμματεία Μεταπτυχιακού: 22510-36331, Φαξ 22510-36349
- Εργαστήριο Υπολογιστών: 22510-36315 και 36325

Βιβλιοθήκη: 22510-36030/1

Γραφείο Φοιτητικής Μέριμνας: 22510-36109

Διεύθυνση Σπουδών: 22510-36161

Γραφείο Διασύνδεσης: 22510-36117/8

Πρόγραμμα ERASMUS+: 22510-36165